

VASARNAP

SZABADSAG MAGAZINE SECTION

VASÁRNAPA "SZABADSÁG" SZÉPIRODALMI
MELLÉKLETE.**SUNDAY MAGAZINE**of the oldest established and largest Hungarian
Paper in the United States.

Editor DR. ANDREW CSERNA szerkesztő.

Edited and Published at Szerkesztőség
és kiadóhivatal
700-710 HURON ROAD, CLEVELAND, OHIO**Ha jó, akkor nagyszerű**

A "Vasárnap" részére írta:

Alexander Bernát.

A ZIVATÁROK vége a messzeségben elhaló mennydörgések szoktak lenni és sápadt villanások az égbolt peremén. Talán ez jelentkezik a cibbeli mondásban, melyet most sűrűn hangoztatnak mindenfelé, — persze itt Európában. Az amerikaiak tán nem is tudnak úgy gyülni, mint az európaiak.

Itt annyi gyűlölet gyűlt egybe, hogy száz évre is elég lenne, ha a gyűlölet nem hasonlítana az erős kémiai bűzökhöz, melyek nagyon bántják orrunkat, de mihelyt az ablakokat kinyitjuk, hamar elvonnulnak. A háború alatt Goethe nem volt a franciáknak elég nagy poéta, Beethoven nagy maradt, de elragadták a németektől és odaajándékozták Hollandiának. Heine megjárja, de félig meddig párisi volt, viszont a buzgó németek készek voltak egészen odaajándékozni a franciáknak. A mi szent Erzsébetünk szobrot állítottatott neki Korfuban, az Achilleonban, de Erzsébet halála után a szobrot elvitték és soká nem találtak neki helyet Németországban, nem is tudom, most hol leledzik, tán Hamburgba került. Dicséretére mondhatjuk a németeknek, hogy nem voltak annyira elfogultak a nagy franciák és angolok iránt, de akadt köztük is, aki úgy tele volt gyűlölettel, hogy ez a méreg szinte telefröcsentette a világot. Most végre halljuk a franciáktól a németekre vonatkozólag, hogy ha jó, akkor nagyszerű, csak fájdalom, ritka a jó. Még Poincaré se restelte utolsó nagy beszédében szidni a németeket, de elismerte, hogy akad köztük is derék, csak hogy kevés. A zsidók iránti elfogultság is mintha csökkenne. Nem is szölok Magyarországról, ahol az antiszemitizmus mint a nyolcvanas évek elején is akut lázként jelentkezett, de ha a láz elmúlik, az ember zavartan körül néz és azt mondja: Álmódtam-e, vagy mi? Most Németországban is az emberek temperaturája kezd rendes lenni és a német diákok, ha nem is nagyon energikusan, mégis kimondták, hogy az antiszemitizmus nem zavarhatja meg a német jogérzetet.

A franciák pedig azt mondják, Einstein igazán elsőrendű ember, de hát... sat. pl. a németek nem mind Einsteinok.

De van-e nemzet, mely csupa Einsteinokból állana? Hadd mondjak triviális hasonlatot. Összel Mauthernál a Kossuth Lajos utcában látni óriási tököket, mammut-tököket, de vajjon van-e föld, mely csupa ilyeneket, vagy csak megközelítőleg hasonlókat teremne? Nem vagyok eléggé gazda, hogy bizonyosat állithassak, de azt hiszem, a föld természete sem tűri, hogy csupa

mammut-tököket teremne; az az egy óriás még tisztól elszedi a táplálékot és ezt a tizet kisebb méretekre szorítja. De akármit vagyunk a tökökkel, az emberek világában egészen bizonyos, hogy a nagyon kiváló nem teremhetnek sűrűn. A nagy ember akkor nagy, ha nagyot tud végezni, ezek a nagy tettek pedig csak korlátolt számban lehetségesek. Végre is miután Kolumbus felfedezte Amerikát, nem lehetett Amerikát még egyszer fölfedezni. Goethe a német szellem kvintesszenciája. Goethe után nem jöhetett egy új Goethe, erre jócskán várni kell. Az a fontos, hogy a németek egy Goethét szülhettek, az angolok egy Shakespeare-t, a magyarok egy Arany Jánost. Ne mondjuk tehát ellenséges szándékkal és kedvezőtlen értelemben: Ha jó, akkor nagyszerű. Az a fontos, hogy az a nagyszerű ember a maga fajtája körében belül létrejöhetett. Mert soha sem áll egészen elszigetelten. Goethe mellett ott volt Lessing, Schiller, Kant és a

Vandervelde,

az orosz szociálforradalmárok védője, a belga pártelnökségnek tett jelentése után a hírlapírókkal közölte, hogy noha a külföldi védőket Moszkvában korrektil fogadták, mindjárt a pályaudvar elhagyása után mintegy 2-3000 emberből álló tüntető csoport hevesen szidalmazta. Azt hiszi, hogy ezt a tüntetést kétségtelenül előkészítették, hogy ürügyül használják föl az állítólag szükséges védőintézkedésekre. A védők szabad választását, a törvényszék tárgyalásainak teljes nyilvánosságát, és azt a kikötést, hogy halálos ítéletet nem indítványoznak, amiről mind előzetesen megegyeztek, sem a szoviet-kormány, sem a törvényszék nem vette figyelembe, mert a törvényszék kötve van a kormány utasításaihoz, amely nem akar törödni a megegyezések betartásával. Maguk a szociálforradalmárok is kijelentették, hogy a külföldi képviselők jelenlétével csak azt akarták elérni, hogy a tekintély látogatását kölcsönözzék a pörnek, a melyben most leplezetlen Justizmord-ot követtek el.

Takarékosságot

prédikál az olasz kamara gazdasági szövetsége. A szövetség most felhívással fordult a lakossághoz, hogy takarékosan éljen és felszólította a tisztviselőket is, hogy mondjanak le a fizetés-emelésekről, amelyek az államnak új kiadásokat okoznának. A szövetség az állami üzemek reformját és a bankjegyek kibocsátásának korlátozását követeli és utal arra, hogy a költségvetés deficitje hatmilliárdot, az államadósságok 110 milliárdot és a vasutak, a távíró és távbeszélő deficitje 12 milliárdot tesznek ki. A felhívás végül a lakosságot szorgalomra, fegyelemre és takarékos életmódra inti. A felhívás hatása alatt az olasz hivatalnokok passzív rezisztenciájukat megszüntették és a tisztviselői kérdés megoldását a parlamentre bízták.

A múlt héten megtörtént Európában a leghetlenebb eset: egy napig nem volt sehol semmiféle válság! A hirt fenn tartással közöljük.

A nap égető kérdéseiről mostanában nem igen eshetik szó. Nincs elég szén.

Igaz ugyan: ha szénsztrájk nem volna, mi táplálná lelkünk lángoló indulatait?

És még valamit: manapság olyan meleg van megint, hogy könnyen hajlandók vagyunk arra következtetni: a Napban nincs szénsztrájk!

Egyáltalán ma legfeljebb a Napot tudjuk elképzelni olyan bolygónak, a hol nincsenek sztrájkok.

Aki ennek a meggyőződésnek nem ad hitelt, az egyenlő a Holdbeli emberrel, aki, H. G. Wells szerint, olyan tudatlan, hogy mindent elhisz.

Azt mondják, közeledik az ős. S ősszel minden megfakul. Igaz. Elsősorban a szalmakalap.

MAGÁNYOSSÁG

E sötét, magányos éjjelen
Szeretném bezuzni az égnek ablakát,
Hogy friss világszél zugva csapjon át
A zeg-zugba hasadt réseken.

E tikkadt, magános éjjelen
Szívemre bocsájtám a fagyos étert,
Hogy ráfagyasszam a forró kételyt,
Amely éget és emészt szüntelen.

S résén a törött ég ablakoknak
Messzi kidugnám kezem véres csontját
S odanyujtanám pörén törött csontját
Az ismeretlen csillaglakóknak.

A magános égutak felett
Egy új, vad, tépett üstökös lobogna,
A csillagok szive feldobogna
S megreszkettének a bolygószemek.

Vérem záporba hullna szerteszt,
Rápermetezve kék csillagmezőkre
És ablakán, a forró véresöbe
Egy csillagember kidugná kezét.

S égő ujjait nem kapná már vissza,
De álmatlan, fáradt, fájó szemmel
Elmerengne egy véres cseppel,
Mig tikkadt bőre mohón magába issza.

Szívébe szaladna szívem vére,
Megpezdítné a titkos kamrák mélyét
S meghasítná a magány füledt éjét,
Ahogy tört kezem ráhullna hü kezére.

Két kezünk lassan egymásba forna
A dermedt ürben lendült hidat verve,
Min a barátság áthaladni merne
A barátlan földről baráti csillagokba.

Pálos Frigyes.

többiek. Arany János mellett volt Petőfi és Széchenyi és Deák és Vörösmarty. Einstein se áll elszigetelten. Shakespeare kartársa volt a nagy Bacon. Így kell mondanunk: ha jó és ha akkor nagyszerű, akkor nemcsak dicsőségére válik fajtájának, de tanubizonyosságot is tesz mellette. És ezt érzik az emberek, elfogultságuk szűnőben van és azzal, hogy a jónak a nagyszerűségét elismerik, hidat vernek visszavonulásukra. Ebben pedig ne zavarjuk őket. Örüljünk, hogy ennyire vagyunk és a gyűlölet gyilkos bűz kezd elpárologni a tiszta levegőben.

ebben
ügyelő
mazott
tolvajt
szeműt
kisérni

A va
mert ki
loinba
ban, eg
ban. Hé
ezt a be
állók, r
dalmán
zottunk
tem fel
vajt me
ebben a

Egész
szaka i
madik
tudtam
lenni, r
lertem
is a fü
egy cso
de hog
megtud
szegő h
éreztem
kéne a

A na
ismeret
ugy mo

Végül
hogy a
melyet
feletti
kaptam
el, hog
lóba. M
hogy va
kodik.
vájó m
Végül
éjjél e

Az e
pont éj
alattam
embere
látszott
tek el
zettel
íveget
érzék
egy né
s azon
zódtem
telin lá
pussal,
látni, d
doltam
akarják
ellenes

Lefe
nap ra
reggel
bizony
zetet is

Egye
zette b
tenni?
a szitu
ha szaa
nom.

A há
megtud
nusnak
Jersey
lővel k
azzal,
figyelés

Az E
még ne
fejlődő
te. Per
Pont te
jersey-
meg. A
csak ki
rültek
Minden
muk. E
farmer-
temérd
egyikne
aranyá
ra szól

Siker
ber, al

Megátalkodott postatolvajok

1915

JAUARJÁBAN postafelügyelő voltam Philadelphiában. James T. Cortelyon, aki ezidőszert közbiztonsági igazgató

ebben a városban, annak idején a főpostafelügyelő tisztséget töltötte be. Az egyik alkalmazottunk megbizta azzal, hogy egy postatolvajt nyomozzon ki, akit elvesztettünk a szemünk elől, akit azonban szemmel akartunk kísérni.

A vizsgálat elvezetett bennünket a város ismert kínai negyedébe, az úgynevezett Tenderloinba. A megbízott ott szállást talált egy házban, egy olcsó, piszkos külsejű lodging houseban. Ha ház rovott multu lehet, hát ez a ház ezt a benyomást tette. A házban betörők, utonállók, rablók, fosztogatók s az alvilág társadalmának hasonló kitérőiségei laktak. Megbizottunkat másnap én helyettesítettem s kitértem feladatomból azt, hogy az eltűnt postatolvajt megkeressem. Abban reménykedtem, hogy ebben a társaságban csak ráakadok.

Egész éjszaka ébren voltam. A házban éjszaka is uralkodott a zaj. Következő, sőt harmadik éjszaka is úgy jártam. Csak néha-néha tudtam elaludni. Azért is igyekeztem ébren lenni, mert abban reménykedtem, hogy a mellettem levő szoba zajából csak megüti értelem is a fületem. Hiába erőlködtem. Ott ugyanis egy csomó embernek állandóan járt a szája, de hogy miről beszélgettek, azt nem sikerült megtudnom. Különösen az egyik ember sziszegő hangja tűnt fel nekem s valahogyan azt éreztem, hogy ennek az embernek az utján kéne a postatolvaj nyomára akadnom.

A nap folyamán igyekeztem a ház lakóival ismeretséget kötni, bensőbb barátságot, hogy úgy mondjam, de eredménytelenül.

Végül is megmondtam a háziasszonynak, hogy abban a szobában nem tudok hálni, a melyet rendelkezésemre bocsátott. A zajongók feletti szobát kértem s azt a szobát meg is kaptam. A következő napot azzal töltöttem el, hogy lassan, óvatosan lyukat vájtam a padlóba. Miután mindig azzal kellett számolnom, hogy valaki az alattam levő szobában tartózkodik, tehát el lehet képzelni, hogy lyukat vajú munkámban mennyire kellett vigyáznom. Végül mégis csak elvégeztem a munkámat s éjfél előtt két órát még aludhattam is.

Az előző éjszakához hasonlóképp most is pont éjfélkor egy csomó ember gyűlt össze az alattam levő szobában. Figyelni kezdtem. Az emberek, akik megátalkodott gazembereknek látszottak, misztikus külsejű gépezeteket helyeztek el az asztalon, s mindenfajta más gépezettel összekapcsolták. Után automobilszemüveget vettek fel s kezükre tüzzel szemben érzéketlen aszbestos keztyűt húztak fel. Majd egy négyzetes acéllapot tettek az asztalra s azon dolgozni kezdtek. Csakhamar meggyőződtem arról, hogy-kisebbitett kiadású oxy acetilín lámpával kísérleteztek, ugyanazzal a tüppussal, amelyet már gyakran módomban volt látni, de nem ilyen kis formában. Arra is gondoltam, hogy ahol ezt a lámpát érvényesíteni akarják, ott minden bizonytalanságot törvényellenes műveletet hajtanak majd végre.

Lefeküdtem azzal a szándékkal, hogy másnap razzitát tartok ezen a helyen. De amikor reggel a lyukon keresztül lenéztem a szobába, bizony a jómadarak már eltűntek s a gépezetet is magukkal vitték.

Egyelőre úgy látszott, mintha ebbe a helyzetbe bele kellene nyugodnom. Mit lehetett tenni? Azonban eltökéltem magam, hogy ebbe a szituációba nem nyugszom bele s ha török, ha szakad, a postatolvaj nyomára kell akadnom.

A ház ismerőseivel való beszélgetés alapján megtudtam azt, hogy a szoba lakója, aki gyanusnak tűnt fel, ismételen is emlegette New Jersey Pennsgrove városkáját. A postafelügyelővel közöltem ezt a dolgot s erre megbízott azzal, hogy a pennsgrovei postán tegyek megfigyeléseket.

Az Egyesült Államok abban az időtáiban még nem lépett a világháborúba. De az ipar fejlődésében volt, a háború előzeit már élvezte. Pennsgrove a wilmingtoni hatalmas Du Pont teleppel szemben fekszik. A telep new jersey-i oldalán óriási építkezések indultak meg. Ahol évekkal azelőtt a Du Pont cégnek csak kis gyára volt, ott most nagy telepek terültek el. Ezekre rugott a munkások száma. Minden hónapban ezekkel szaporodott a számuk. Pennsgrove, amely azelőtt álmos, kicsi farmer-község volt, hirtelen észrevette, hogy temérdek ember lakik a falai között, sőt mind-egyiknek nem is tud szállást biztosítani. Az aranyásók idején történtek ilyen máról-holnapra szóló városkialakulások.

Sikerült megtudnom azt, hogy az a két ember, akiket a Tenderloin házában a padlón

Hogyan sikerült öt postatolvajt elfogni? — A Philadelphiai Tenderloin gyanus lakói. — A nyomra vezető acetilín-lámpa. — A sikertelen brooklyni rablás. — Miért lett nevezetes New Jersey Pennsgrove városkája? — Postarablás, amely nem sikerült.

Írta: SAMUEL O. WYNNE, a philadelphiai megyei detektívek főnöke.

Hungarian Copyright, Szabadság, 1922.

keresztül vajú lyukon megfigyelhettem, csakugyan postarabló volt. Mindkettő már ült postarablásért. A börtönben az egyik kitanulta a gépészmesterséget, a másik a villanyszerelést. Ott tanulták meg értékelni az acetilín lámpát, saját tapasztalataik alapján és könyvek olvasása útján.

Amikor a börtönből kiszabadultak, Brooklynba mentek. Azzal a tervvel foglalkoztak, hogy egy rablást hajtanak majd végre s az így beszerezhető összeg útján vesznek acetilín lámpát. De elsiették a dolgot, a brooklyni rendőrség elfogta őket s néhány napig fogva voltak. Miután megfelelő terhelő adatot nem lehetett felhozni ellenük, szabadon bocsátották őket.

Brooklynból Philadelphiába mentek. Szemelláthatólag itt sikeresebben működtek, mert rövidesen itteni tartózkodásuk után megvették a kívánt lámpát. A Tenderloin szobájában kétségtelenül kipróbálták. Közben bevontak a bizalmukba három más gazembert is.

Ilyen körülmények alapján tisztában voltam, vagy legalább is alaposan sejtettem azokat a terveket, amelyeket ez a csirkefogó társaság végre akar hajtani. Annyira tudtuk a Pennsgroveba vezető utjuk célját, hogy eleve letartóztathattuk volna őket. De ez korai lett volna azért, mert hiszen nem állott elegendő terhelő adat a rendelkezésünkre.

A főfelügyelővel megállapodtam abban, hogy elhagyjuk őket jutni Pennsgroveba s ha majd az ottani postát ki akarják rabolni, mi kellőképpen felszerelve meglepjük őket ebben a rablási műveletben. A posta olyan helyen fektült, hogy egyenesen útjába tévedt a betörőknek. A mi feladatunk volt, hogy úgy helyezkedjünk el, hogy a rablás sikerét megakadályozzuk.

A postamestert belevontuk a bizalmunkba. Hogy bármilyen baklövésnek elejét vegyük, megmondtuk neki, hogy azt az ajánlott postát, amely pénzt tartalmaz, vigye magával haza. Nem lehet tudni, hogy mi történik s akkor minek vesszen el ez a pénz! Meg is tette.

Vagy fél órával éjfél előtt a posta körül helyezkedtünk el. Én épen a szemközti házban álltam lesben. A parlor ablakából láthattam annak a general storenak a világát, amely egyuttal postának is szolgált. Egy régimódu pénzszekrényt láttam a szoba egyik sarkában. Mások a ház udvarát őrizték, többen pedig a háromfelé vezető ajtók mellett bujtak meg, úgy, hogy bármilyen irányban igyekeznének is elmenekülni a rablók, sikerüljön őket elfogni.

Néhány perccel egy óra után az öt férfi közül négy a ház felé közeledett. Hárman vállukkal betörték a posta ajtaját. Az egyik ember az ablak előtt állt. Azután ketten beléptek a postára, ketten pedig a ház előtt maradtak őrségképen. Mi vártunk mindaddig, amíg a két ember benn a postán rendbe hozta a lámpáját. Épen meg akarták gyújtani, de azt megelőzőleg védő szemüveget raktak az orrukra s felvették a tüzzel szemben érzéketlen keztyűt. Ekkor a velem tartott felügyelők egyike elordította magát:

— Hands up!
A válasz egy dördülés volt. A szemközti ház kapujának felső lépcsőjén álltam ekkor s a golyó ép a fülem mellett süvített el s belement a kapuba. Mellettem egy rendőr állt revolverrel ellátva. Hozzám fordult:

— Induljon meg a vadászat? — A rendőr úgy beszélt, mintha csakugyan vadászni indultna.

— Igen! — volt a válaszom.
S erre megadtam a jelszót s a rendőrök s a felügyelők egyszerre közeledtek a házhoz. A revolverlövöldözés megszűnt. Két betörőt elfogtunk, az egyik súlyosan megsérült a golyóktól. De az eredménnyel nem voltunk megelégedve, mert hiszen hárman a gazemberek közül még hiányoztak.

Ezt a hármat is csapdába kellett keríteni. A ferry boathoz, amely Pennsgrove és Wilmington között közlekedik, őrséget állítottunk, szintegy a közbeeső állomásokra. Többen az embereink közül az első vonatra szálltak, a melynek az utja Philadelphiába vezetett. Ez reggel közvetlenül öt óra után történt. Többen a következő vonatot vették. Az elmenekült gazemberek közül Pennsgrove közelében ketten beültek az első vonatra. Az egyiknek meg volt kötve a karja. Mindkettő fel volt fegyverezve. Elfogtuk őket. Az ötödik ember a második vonatra szállt s azt is sikerült elfogni.

Mind az öt postarabló az atlantai fegyházba került öt esztendőre szóló büntetéssel!

AZ A P A

Irta Vértessy Gyula

— Hát ilyenkor kell haza jönni? Estig várjak rád ezzel a rongy ebéddel! Hol csavarogtál? No tessék besétálni, nagyságos ur!

Szegény nagyságos ur alázatosan somfordál befelé a sarkig kicsapott ajtón.

— Ne haragudj, drágám! Tovább ott kellett maradnom az irodában.

— Azért a rongy éhberért még délben is dolgoztok? Nem szégyenlitek magotokat? Hát férfiak vagytok ti, hogy így kiengeditek magotokat uszorázatni? Fúj! Ha én férfi lennék, majd megmutatnám ennek a sok, emberveritéken hizott milliómosnak!

— Sok a dolog! A mérleget készíjtük...

— Ha máskor nem jössz haza idejében, nem várok rád, — mondja kissé csendesebben a kis hörcsög-asszony, — nem bizony.

A férfi meg akarja ölelni a kis haragos asszonykát, de az eltolja magától:

— Hagyj békében!

— Hát úgy is jól van!

A szerény, kétfogásos, husnélküli ebéd fogyasztása közben az asszony mégis megbékélve kérdi:

— Sok a dolgod, Gábor?

— Nagyon sok! Az igazgatóság takarékoskodik; a személyzetet is redukálni akarja.

— No, még csak az kellene, hogy téged is elbocsássanak. Ámbár ennyit csak kaphatnál máshol is.

A férfinak eszébe jut, hogy most jó alkalom lenne bevallani, hogy már nincs a hivatalában, hogy egyszerűen kirugták, mint valami kutyát, de mégse meri elmondani.

— Nagyon nehéz bárhová is bejutni. Ezen a parányi területen, amit még Magyarországnak neveznek, mint a kukac a sajtnak, ugy nyüzsg az ember; mindenütt felesleges számban vannak...

— Mért nem eszel?

— Nincs étvágyam.

Nem mer enni! Arra gondol, hogy többé már nem tud ennek a szegény asszonynak se kenyeret keresni, hát csak nem eheti el előle ezt a még meglevő pár falatot... Kidobták a hivatalából, vége van mindennek. A főnöke, egy pocakos, buta multimilliomos, aki a háborus szállítások, a papirbakkancsok s egyéb gazdaságok révén lett milliomos s került a Fék, a faértékesítő s kivitel-i részvénytársaság élére, mint valami kölyköt úgy összeszedta őt, valami haszontalansággért, ő visszafelelt neki s erre az szó nélkül odadobta neki a három havi fizetését s kijelentette, hogy többé nem akarja látni a hivatalban.

Micsoda kinnal tudott bejutni ebbe a rongyos kis irnoki állásba is, csak így ideiglenes próbaszolgálatra is s most innen is kidobták! Mégis ostobaság volt tőle, hogy feleselni mert. A szegény embernek el kell nyelni mindent... Hiszen ha elköltik ezt a pár ezer koronát, éhenhalhatnak. S most jön a lakbérnegyed is, ha kifizeti a lakását, alig marad pár koronájuk... A holnap képe rettenetes sötét vonalakban rajzolódik eléje. Mi lesz belőlük? Napok óta keres valami kis alkalmazást, de nem talál sehohol.

— Héj, pattanjék csak táncba ideanyám, ha ennyi meg a szussza... Mit dolgozik! Ihol én majd tapsolom a taktust. — Így kezdődött a szeretetből való harc anyja dologtalanságáért.

— No csak tapsó, fiam, én maj' elvizek itt, oszt' te fíjj, táncra is perdülök. Ne lik még a szuszól arra is. — Így védekezett viszont az öregasszony a semmittevés halálba kábitó édességei ellen. Fia kedvéért megpróbálta egyszer-kétszer a tétlenség, de olyan lelki nagy bé-

Sehol semmi! Még mára volt egy kis reménye; valami címíró irodában biztatták alkalmazással, de megmaradt a régi ember s így nem kellett. Persze, hogy megmaradt! Hiszen akinek csepp-belátása van, az ma nem mozdul a helyéről.

— Mi bajod van?

— Fáradt vagyok és mégis be kell mennem délután is a hivatalba.

S menekül el otthonról. Mit keres ő itt, e mellett a szegény asszony mellett, a kinek néhány nap mulva nem tud kenyeret adni.

Elkeseredett, kínos hangulatban ödög az utcákon. Észre se veszi, hogy már kiért a Városligetbe. A májusi napok már csodaszépek voltak, az egész természet virágba borult. A gesztenyéken olyanok a fehér, meg-

rózsaszínű virágkocsányok, mintha apró, cukrocskákkal teleakgatott karácsonyfák lennének. S eszébe jutnak erről az otthoni májusok s az otthoni karácsonyok... Sajátságos, hogy az emberi lélek többnyire akkor szedi elő a legédesebb emlékeit, mikor valami nagy csapás fájdalma alatt liheg. Behunyta a szemét s egyszerre csak ott látja maga előtt az ipolymenti kis falut, a bádogfedelű kis falusi templomot, a vén diófák alól kikukucsáló plébánia-házat s a régi Bartoss-kuriát, az ő házukat.

Az oszlopsoros, vén ház, portáléján a Bartoss-cimerelem. Vagy kétezer hold prima föld, kaszáló, rét tartozott hozzá, meg a majd nyolcholdas kert a ház körül. Most valami Schlézin-

geré az egész, talán éppen valami rokona az is ennek a Schlézingernek, aki kirugta őt a hivatalából. Az egyik elszedte még az apja talpa alól a földet, a másik pedig kivette az ő szájából a kenyeret.

Egy pillanatig vad düh szállja meg, de csakhamar felülkerekedett a józan esze. Rászolgált az apja is arra, hogy tönkremenjen, meg ő is. Könnyelmű, élehetlen az egész fajtája, nem érdemelt egyebet a sorstól, mint amit kapott.

Eppen a háboru előtti évben került dombra a gedei Bartoss-birtok. Az apja nem sokat teketóriázott; mikor tönkrement, főbelötte magát. Ő még gyerek volt akkor. A nyolcadikba járt. Otthagyta az iskolát, beállt katonának. Kereste a halált

a háboruban, de az, úgy látszik, elkerüli azt, aki keresi. Hősiesen végigküzdötte az egészet. A kommunalatt neki is vörös katonának kellett lenni s mikor vége lett annak a gaz világnak, végkielégítéssel őt is elbocsátották a szolgálatból. Akkor már volt felesége. A pár ezer koronás végkielégítési összeg hamar eluszott s azóta nyomorogtak. Most kapta végre ezt a rongyos kis hivatalt s innen is kicseppent. Vége mindennek! Mit csináljak?

S egy hang mintha félelné neki: Kérd meg azt az embert, hogy vegyen vissza. A hű parvenének jól fog esni, ha a lábánál lát egy Bartost.

Nem, nem! Inkább száz halál, mint ez a gyáva megalázkodás... Szegény, gyalázat lenne, ha megkérné azt az elbizakodott frátert...

S más elhatározásra képelenül, gyáván, tehetetlenül a halál gondolatával kezdett el foglalkozni. S ez a gondolat megnyugtató varázsával kezdte behálózni a lelkét. Igen, igen; csak a halál segíthet rajta. Mit is keresne ő a világon? Az ilyen élehetlen koldusnak nincs is joga az élethez. Gyávaság lenne itt maradni... S lassanként maga is hinni kezd, hogy nem az élethez, de ahhoz kell bátorság, amit el akar követni. Csak még hazamegy s elbucszuk a feleségétől.

Odahaza sirva találta a feleségét.

— Mindent tudok, — mondta az asszony. — Voltam a hivatalodban, ott mondták, hogy elbocsátott a főnököd, mert gorbomba voltál vele... Most mit csinálsz?

— Tudom mit csinállok! Megölöm magam.

— És itt hagysz minket éhenhalni?...

— Ugy se tudok kenyeret adni, — mondja sötéten a férfi.

— Rendben van, hát meghalunk mind a hárman.

A férfi csodálkozva, kérdőleg néz az asszonyra:

— Mind a hárman?

Az asszony pedig zokogva borul az ura vállára s úgy sugja neki:

— Hát nem vetted észre? Azért szédülök, most már biztosan tudom. De hát csak haljon meg, mielőtt megszületett volna.

Es a férfi lassan térdre ereszkedett az asszonyka előtt és mig szóltanul csókolta az arcát, haját, kezét, boldogan, büszkén gondolt arra, hogy eljövendőben van az ő véréből való vér, az ő testéből való kis testecske. És egyszerre vége volt minden elhatározásának, minden büszkeségének. A gyereket meg kell tenni mindent.

Es a boldog apa legyűrte magában a büszke, önrertes férfit, azért a kis harmadikért; a harmadik kis koldusért, akiért ez a két szegény koldus tovább fogja vonszolni az élet igáját.

Es másnap ott állott alázattal, bocsánatot kérve Schlézinger ur előtt, aki gunyosan ezzel fogadta:

— Hát Bartoss urnak megtetszett magát aláznia egy szimpla Schlézinger előtt?...

Es Bartoss szóltanul hallgatta a gunyolódást, a leekéztetést, a megalázó szidást, a sértő bocsánatadást, mindent; csak egyre gondolt: fiu lesz-e, vagy leány?

MARI NÉNI IMÁJA

Irta Rozványi Vilmos

— Né mán! Hova viszi megint azt a rocskát? Tegye le!... Mondtam má', hogy i'kább ne nyujjon semmibe', ha semminek se tuggya a helyét.

Karap Jóska ezzel a kiáltással ugrott az édesanyja után, durván kikapta kezéből a moslékos rocskát s maga vitte a disznóhoz. Nem, mintha az öregasszony is nem oda szánta volna, ha el is vargabetűzött vele a trykól felé, de mert valamilyen módon ma is kötözködni kellett az anyjával... Ma is, mint egyébkor, csak épp, hogy az öregasszonyt el lehessen riasztani attól a gondolattól, hogy neki még van valami része mindabban, a mi körülötte folyik.

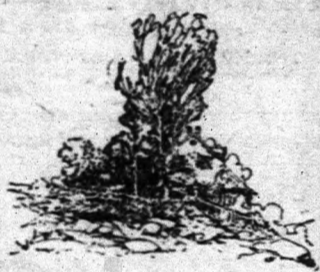
— Mennyen, a jó Isten álgya meg, mennyen i'kább a templomba, ha tud még... Ne itt előzzön mindig... Vasárnap délelőtt az ilyen öregasszonynak templomba' a helye...

Mari néni csak elmeresztette szemét. Ilyen keményen még sosem mondták meg neki, mennyire nincs semmi köze az eleven élethez. Csak annyi még, hogy éppen a templomba eljárhat, ha akar, — ha tud még...

Jóska két válla közé huzta fejét. A kemény szót, maga is belepirult, úgy restelte. Mindig könnyekig megindult, jó fia volt az anyjának; törte magát, hogy öreg napjaiban annak egyéb dolga ne legyen, mint csudálkozni.

— Héj, pattanjék csak táncba ideanyám, ha ennyi meg a szussza... Mit dolgozik! Ihol én majd tapsolom a taktust. — Így kezdődött a szeretetből való harc anyja dologtalanságáért.

— No csak tapsó, fiam, én maj' elvizek itt, oszt' te fíjj, táncra is perdülök. Ne lik még a szuszól arra is. — Így védekezett viszont az öregasszony a semmittevés halálba kábitó édességei ellen. Fia kedvéért megpróbálta egyszer-kétszer a tétlenség, de olyan lelki nagy bé-

naság, olyan szívbeli halál lett abból, hogy jaj Istenkém, igazibb az igazinál... Gyerünk csak! Dologra, dologra! És sürgött-forgott az öregasszony. Néha több kárral, mint haszonnal.

— Hijnye, ideanyám, sirba vinné, ami sok szípet szerzett? — mondta Jóska még mindig kedvesen, ha kicsit fanyarul is, amikor egy-egy tál kimult anyja kezén, amelyet a munka ügye mind hűlenebbül hagyott özvegységére. — Minden török mán.

Az öregasszony ilyenkor, mint a csinyt tett gyerek, befutott a házba, ott szégyelte órákon át a tehetetlenségét. Szemét ijedt varakozással meresztette tágra, hogy no most őt ejti el az Ur halálra, de rögvést. A félelem aztán elhessegette a halált, akinek, ugylátszik, másképp rendeltetett Mari néniért jönnie, mint egyéb öreg emberekért.

— "Vasárnap az ilyen öregasszonynak a templomba' a helye" — Ez a szó élesebb volt a kelleténél. Nem állt meg a szíven kívül. Éles tör, bizony, beljebb szaladt. Jósának, ha még egy nem engedik is az anyját kimélő, derék fiunak lenni, ilyet még se lett volna szabad mondania. Mari néni könnyek alól nézett is rá szigorú:

— Jól csinálod, — dobta a korholó szót Jóska után, a ki igyekezett a rocskával minél hamarabb odébálni. — I'kább te hova viszed azt a rocskát? — Vess előbb a

csirkéknek, mer' fölfordul a disznó... Ezt persze nem tudod, csak édesanyádát megszidni, te háládatlan...

Jóska nem tudta, mert nem is volt sehohol megírva, hogy vetni kell a csirkék elé a malacéból, ha nem akarják a malac vesztét. Mari néni is érezte, hogy ez nincs semmi-nemű csizióba s ő csak úgy kitalálta a maga melegségére... Egyszerre szeretett volna becézni csirkét, malacot, amint hogy most már úgy is vannak a percek, hogy egyszerre becézni az egész világot bucsuzó, szent derűvel, hát azért hibázta el... De a templom! A templom! Ez fájt leginkább... Ő eddig mindig azon nyugtathatta magát, hogy a munka szoritja ki vasárnapjából a templomot. És tessék! Halld meg, Uram, hogy ez nem igaz. Kisütik Mari néniére, hogy ez nem igaz. Isten ellen való hetvenkedés, nem a munka kerülteti véle a templomot... Igenis tessék végre a halálból legalább annyit elhinni már, hogy minden vasárnap elmenjen megkövetni az Urat...

Sápadtan öltözött Mari néni az istentisztelethez. — Még a foga is vacogott. Mi lesz most? Dermedt szívvel, dermedt arccal fordult ki a kapun. Nem szólt senkihez. Sürgősen tipegett a templom felé, még visszaköszönni sem érkezett senkinek... Jóságos ég! A fiának igaza van. Régi hétköznapokká csufított vasárnapokon felesküdt, hogy az utolsókat az Ur napjaiból mind a templomban tölti... És itt van! Mindmáig halogatta.

— A munka vót, Istenem — motyogta hűledezve. — A magam házáért nem mentem a tiedbe. De most mán odaigyekszek, uram, ne haragudgy, mindgyárt is ott leszek.

Bent a templomban zoltárokat aranytálcáján az emberek együtt adogatták fel szívüket a Gondviselésnek. A

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

MU
RÉ

A

mellyel az...
aki pénzt be...
a rádiót be...
elvé figyel...
Szóval...
kény, jönd...
olyan foszt...
né hadjára...
mindig va...
mán. A tén...
nak folyam...
korábban...
pillanatban...
fosztogatás...
con és leg...
lalkozókna...
mind, mind...
gére utam...
hány millió...
balekok zse...
nak kivenni...
Es ez má...
sült Állam...
Az Egyes...
száda, hog...
mányok hie...
nagyszerű...
Ennek az...
lilmányok...
gőzhajótól...
más új, na...
természetes...
metes tehát...
egy-egy fió...
gon hirdeti...
Amerikából...
Ennek...
vagy nincse...
mi formába...
nohajtó tal...
mindig kész...
vesztéljon...
só. A csal...
megszokott...
nyek emez...
nára fordít...
Valahán...
került a v...
kompaniák...
nagy hang...
adák az a...
mány révé...
val is, még

MUNKÁBA VETTÉK MÁR A RÁDIÓT IS A RÉSZVÉNYEK KÖRMÖNFONT CSALÓI

tessey Gyula

ruban, de az, úgy lát-
lkerüli azt, aki kere-
siesen végigküzdötte
szet. A kommün alatt
vörös katonának kel-
ni s mikor vége lett
a gaz világnak, vég-
tessel őt is elbocsátot-
szolgálatból. Akkor
olt felesége. A pár
coronás végkielégítési
hamar eluszott s az-
omorogtak. Most kap-
re ezt a rongyos kis
t s innen is kicsep-
Vége mindennek! Mit
ak?

y hang mintha félelné
Kérd meg azt az em-
ogy vegyen vissza. A
arvenünek jól fog es-
alábanál lát egy Bar-

, nem! Inkább száz
mint ez a gyáva meg-
dás... Szegyen, gya-
enne, ha megkérné
z elbizakodott frá-

ás elhatározásra kép-
gyáván, tehetetlen-
halál gondolatával
t el foglalkozni. S ez
olat megnyugtató val-
kezdte behálózni a
Igen, igen; csak a
egíthet rajta. Mit is
e ő a világon? Az
elhetetlen koldusnak
s joga az élethez.
ság lenne itt marad-
S lassanként maga is
kezd, hogy nem az
de ahhoz kell bá-
amit el akar követ-
ak még hazamegy s
szik a feleségétől.
haza sirva találta a
tét.

Mindent tudok, —
a az asszony. — Vol-
a hivatalodban, ott
ák, hogy elbocsátott
kőd, mert gorbomba
vele... Most mit csi-

Tudom mit csinálók!
om magam.
Es itt hagysz minket
alni? —
Ugy se tudok kenyeret
— mondja sötéten a

endben van, hát meg-
mind a hárman.

erfi csodálkozva, kér-
néz az asszonyra:

find a házban?
asszony pedig zokog-
ul az ura vállára s
gja neki:

át nem vetted észre?
szédülök, most már
tudom. De hát
aljon meg, mielőtt
letett volna.

erfi lassan térdre
edett az asszonyka

s mig szótlanul csó-
s arcát, haját, kezét,
an, büszkén gondolt

hogy eljövendőben
ő véreből való vér,
estéből való kis tes-

Es egyszerre vége
nden elhatározásá-
nden büszkeségének.

ekért meg kell tenni

boldog apa legyürte
n a büszke, önérze-
it, azért a kis harma-

ra harmadik kis kol-
akiért ez a két sze-
oldus tovább fogja

ni az élet igáját.
ásnap ott állott alá-

bocsánatot kérve
nger ur elött, aki gu-
ezzel fogadta:

lát Bartoss urnak
zett magát alázni
zimpla Schlézinger

artoss szótlanul hall-
gunyolódást, a lec-

st, a megalázó szí-
értő bocsánatadást,
; csak egyre gon-

lesz-e, vagy leány?

AZ utóbbi három hónap folyamán vagy 1200—1500 új szikratávbeszélő, vagyis rádió részvénytársaságot cégjegyezték az Egyesült Államokban és Alexander Eiseman, a National Radio Chamber of Commerce elnöke máris kibocsátja figyelmeztető szavát, jelezve azt, hogy a bejegyzettek között igen sok csaláson alapul, arra megszerveve hogy a hiszékeny közönséget kifosztogassa. Egyesek, mint mondja, mást nem csinálnak, csak részvényeket kibocsátanak, míg mások gyártanak ugyan, azonban alsóbbrendű portékát, a

mellyel azután becsapják a megrendelőket. Ugy azt, aki pénzt befektet ilyen vállalkozásra, mint azt, aki a rádiót bevezeteti, megszerzi, a kamara elnöke eleve figyelmezteti, hogy résen legyen. Szóval a dolog úgy áll, hogy a nagy és hiszékeny, jóindulatu amerikai közönség most ismét csak olyan fosztogató hadjáratl áll szemben, mint aminek hadjárat indult meg a lelketlen elemek részéről mindig vaami nagy és fontos találmánynak a nyomán. A tényállás az, hogy a közönség megnyuzatásának folyamata az értéktelen rádió részvényekkel már korábban megkezdődött. A tényállás az, hogy a jelen pillanatban már nem kevesebb, mint kétszáz ilyen fosztogatóra alapított részvénytársaság áll a piacon és legalább ötször ekkora azoknak a kisebb vállalkozásoknak, "side lineoknak" a száma, amelyek mind, mind a nagyközönség zsebére és hiszékenységre utaznak. A tényállás már ma is az, hogy jó néhány millió dollárkát máris kivették a könnyen hívő balekok zsebéből és még nagyon sok milliókat fognak kivenni, míg a dolgot megfizetni sikerül majd. És ez már szinte hagyományzámba megy az Egyesült Államokban.

Az Egyesült Államok ugyanis már háromnegyed százada, hogy állandóan paradicsoma volt a találmányok hiénáinak és cápáinak. Ezek a ragadozók nagyszerű vadállományt találtak itten Amerikában. És ennek az okai nyilvánvalók. A világrengető találmányoknak jókora része amerikai találmány, a gőshajtótól kezdve a fonográfig, a mozikkameráig és más új, nagyszerű találmányokig, bele nem érve természetesen a szikratávíró és távbeszélőt. Természetes tehát, hogy csaknem minden egyes amerikai egy-egy fiók Edisonsnak képzeli magát és nagy hangon hirdeti azt, hogy a nagy találmányok mind Amerikából valók.

Ennek viszont az a hatása, hogy azok, akiknek vagy nincsen idejük a mechanikával foglalkozni, vagy nincsen természetadta tehetségük hozzá, valami formában mégis részesei kívánnak lenni a hasznosító találmányoknak. Ezért az amerikai csaknem mindig készen áll arra, hogy egy-egy kis pénzt "investáljon", ha valami találmány értékesítéséről van szó. A csalók és fosztogatók természetesen a tölük megszokott jó szimattal már régen kiszagolták a tények emez állását és sietnek is azt a maguk hasznára fordítani.

Valahányszor valami új és fontos találmány került a világpiacra, nyomban megindult a "fakó" kompániák szervezése e találmány kihasználására, nagy hangon hirdetve azt, hogy mindenkinek megadják az alkalmat arra, hogy az új nagyszerű találmány révén meggazdagodjék. Ez történt a táviróval is, még csak nem is olyan régen. Megismétlődött

a telefonnal, amit legjobban bizonyít az országban szerzte még mindig fenálló sok apró telefonvonal. A szikratávírókat ugyanilyen lelketlen módon használták ki. Ugyanígy jártak el az automobil, a mozikkamera, az írógép, a számológép, a repülőgép, a gázmotor és más olyan találmányok körül, amelyek arra voltak hivatottak, hogy az emberi haladást óriási lépéssel előre vigyék.

A mód, amellyel a közönség pénze után kinyultak, hosszú esztendőik során változatlan maradt. Csak úgy, mint az olajkutak részvényeivel hízáló lelketlen vigé odavarázsolja az áldozat csillogó szeméi elé a Rockefellernek az olajon szerzett rengeteg vagyonát, a találmányok hiénái is odavarázsolják a kiszemelték elé azokat a nagy jövedelmeket, amelyeket találmányok értékesítése által elértek már. Megjönnek a körlevelek például a következő tartalommal:

"Ha ön a Bell telefontársaság megszerzésékor egyetlen részvényt vett volna, ma kérek félmillió lenne a vagyona."

"Ha ön annak idején egyetlen Ford részvényt vett volna, ma 650 ezer dollárt érne meg."

"Ha ön a dolog kezdetén a Borroughs számológép társaság egyetlen részvényt vett volna meg, ma százezer dollárja lenne."

"Ha ön a mi vállalatunk részvényét jegyzi, hamarosan igen könnyen megérhet egy milliót."

A derék fiúk, különösen a régi találmányok dolgának fölemlítésénél természetesen elhallgatják azt a sokszori újjaszervezést, konszolidációt, átvásárlást stb., amelyek mind az eredeti részvényeket vagy értéktelenné tették, vagy értékükben tetemesen lecsökkentették.

Azonban ezekenek a "fakereknek" nem a céljuk az igazmondás. A céljuk az, hogy csillogó reménységet támaszthassanak az áldozatul kiszemeltéknek a lelkében. És ezt a céljukat hallatlan ügyességgel és leleményességgel rendszerint el is érik.

Ha a jelen pillanatban az összes energiájukat és ügyességüket a rádió meséjének kihasználására fordítják.

Mielőtt azonban e tekintetben a részletes megbeszélésre kezdenénk, lássuk csak a tényeket a rádióval kapcsolatban.

Mindzók a találmányok, amelyek a feltalálónak, vagy a pénzügyi támogatóknak nagy vagyont szerettek, olyanok voltak, amelyeket egyetlen patent minden időre biztosított és a versenyt kizárta. Már pedig ez nem áll a rádióra, vagyis szikra távbeszélőre vonatkozóan, amely végeredményében a szabadalmaknak egész során nyugszik. Ezeknek a találmányoknak legtöbbje ebben az országban a Radio Corporation of America ellenőrzése alatt áll, amelynek kitünő részvényeit, mint teljesen törvényeseket, a tőzsdén is jegyzik. Ezeket a részvényeket csakis egyféleképpen lehet megszerezni. Napi árfolyamon meg kell vásárolni őket a tőzsdén.

Minden egyes társaságnak, amely a rádió szükséges alkatrészeit akarja gyártani, engedélyt kell szereznie ettől a társaságtól és ezért az engedélyért jókora évi díjat kell fizetnie úgy a társaságnak, mint a különböző feltalálókknak. Ilyképpen a gombamódrá felburjánzó új társaságok kezeiben nincsen

Uj téren mozognak a részvénycsalók. — A szikratávbeszélő-lázat alaposan kihasználják, miközben a hiszékeny nagyközönség zsebére vadásznak. — A módszereik már az előbbi nagy találmányok során is ismeretesebbek voltak és alaposan beváltak ott is, csak úgy, ahogy itt beválnak. — A sikereiknek az alapja a nagyközönség tudatlanságán kívül a munka nélküli, hirtelen meggazdagodásnak a vágya is.

patent, ami biztosítsa nekik a monopóliumot. Egyeseknek kisebb mellékaltálmányok állanak ugyan rendelkezésükre, azonban ezek végeredményében az alaptalálmányok mellett se nem szoroznak, se nem osztanak. Ezekre és egyedül ezekre hatalmas kapitalizációt alapítani nem szabad és nem lehet.

Es mindennek dacára is országszerzte szinte előzőnk Amerikát a különböző családokra alapított rádió vállalatok részvényügynökei. Az első törekvésük az, hogy olyan nevet válasszanak, amely hasonlatos a Radio Corporation of America nevéhez és éppen ezért ezzel könnyen összetéveszthető.

Amikor a jövőre áldozatot megkönyékezik, előszörban rámutatnak természetesen arra az óriási profitra, amely a rádió gyártásával, elárúsításával jár. Egyben rámutatnak arra is, hogy országszerzte valóságos rádió láz ütött ki és, hogy a rádió "betegjeinek" a száma egyre szaporodik. Rámutatnak arra, hogy a — mondjuk — rádió örület már annyira megy, hogy a napilapok kénytelenek rádió oldalakat kiadni és erre a célra székértőket alkalmazni. A "promoter" ur rámutat arra, hogy a rádió-üzlet ilyképpen évente nem milliókat, hanem egyenesen milliárdokat jelent. Azt természetesen elhallgatja, hogy milliókat vesztenek azok a balga áldozatok, akik fellülnek ezeknek a szavaknak és akik megveszik az ilyképpen ajánlott részvényeket.

Némelyik ilyen körlevélben például ilyes dolgok foglaltatnak:

"Már eddig tizenöt millió amerikai otthonba vezettek be rádiót és nem kevesebb, mint hetvenöt millió ember hallgatja azt." A "költői túlzás" vagy ezer százalékos.

"A rádió alkatrészeiben elérhető haszon nagysága száz és ezer százalék között váltakozik." A túlzás csekély tízszeres.

"1922-ben az országban összesen ötvenmillió dollár értékű alkatrészt adtak el." A túlzás itt is vagy tízszeres.

"A befektetők a rádió útján nehéz milliókat kereshetnek." A túlzás milliószeres és megfordítandó olyképpen, hogy az illetők milliókat fognak veszíteni.

Ha a szétküldött köriratokat, cirkulárcákat vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a legnagyobb ravasszággal és legkörmönfontabb ügyességgel játsszák meg a dolgokat, csak hogy a baleket megfoghassák. Számítanak arra is, hogy a közönség javarésze tudatlan a kereskedelmi számok, üzanszok, de különösen a statisztika terén. Ilyképpen azután egész bátorosan hazudnak óriásiakat.

Egyebekben azonban magában az áldozathorgászó módszerben tulajdonképpen alapjában véve nincsen semmi új. Csak a tárgy változott, azonban a rendszer, hogy úgy mondjuk, Tejesi rendszer, ugyan az maradt. Csak úgy, ahogyan egy és ugyanaz maradt az áldozat is, a nagyközönség, amely ugylát-szik, e tekintetben soha sem fog már kinőni a gyermekcipőkből, ha arról a lehetőségről van szó, hogy nehéz munka nélkül gazdagodjék meg.

Amíg ilyenek vannak és lesznek, addig a hiánynak mindig lesz bőséges, nagyszerű aratása.

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta:
Gene Byrnes™

MR Csinitalan Peti & Kalandjai

Hallottam, hogy milyen jó levélíró vagy. Nem írál egy szép levelet a szüzhátornak?

Oh, én rengeteg pénzt keresek levélírással, nem csinálhatom meg olcsóbban mint egy contért.

Azt hiszem, éi firkák nem tudnak, hogy Krausz Sini mit mondott rólatok. Azt mondta, hogy ti szamarak vagytok.

Azt mondja a Krausz, hogy sokkal de sokkal okosabb, mint ti ketten együttvére.

Igen, ert mondta.

És mondt rólam?

És rólam?

Mit csináljunk most vele? Verjük be a fejét, vagy kényeztetjük, hogy biztosánatot kérjem?

Nekem meg van tiltva, hogy verekedjek. De tudok egy sokkal jobb dolgot. Írjunk neki egy gunyos levelet.

Hallo, ez nagyon szerű. Én megírom levelet és mind a ketten aláírjuk.

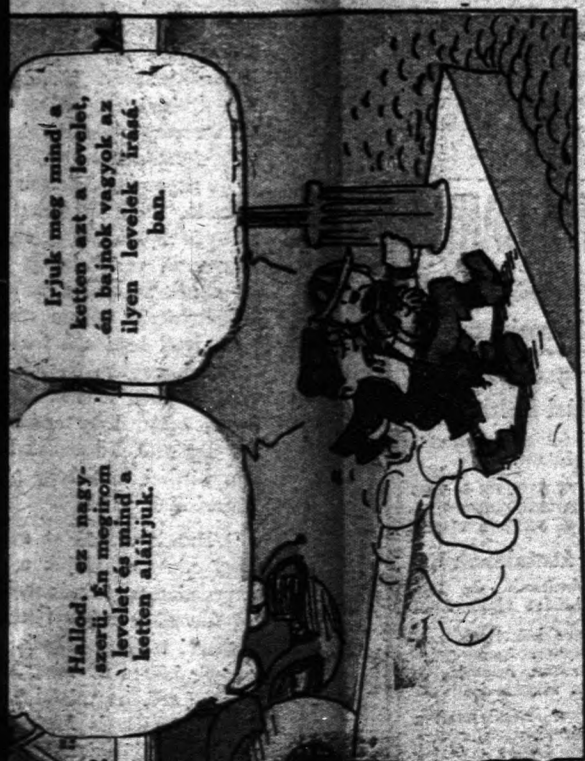
Írjuk meg mind a ketten azt a levelet, én bajnok vagyok az ilyen levelek írásában.

Nem tudok elég sértőt kitalálni. Jut neked valami az eszedbe?

Ez furcsa, nekem sem. Vegyíték elő a szótárt, az tele van sértő szókkal.

Huj, huj, ez nagyszerű, várj csak, amíg ezt elolvassam, olyanokat fog ugrani, hogy a feje a plafont éri mérgébe.

Hadd olvassam én is, engeded?

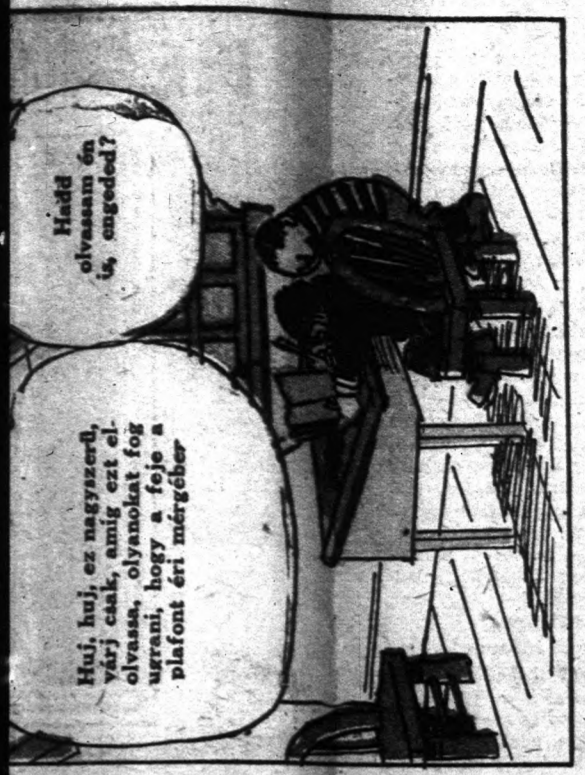
Hallod, ez nagy szerű. Én megírom levelet és mind a ketten aláírjuk.

Írjuk meg mind a ketten azt a levelet, én bajnok vagyok az ilyen levelek írásában.

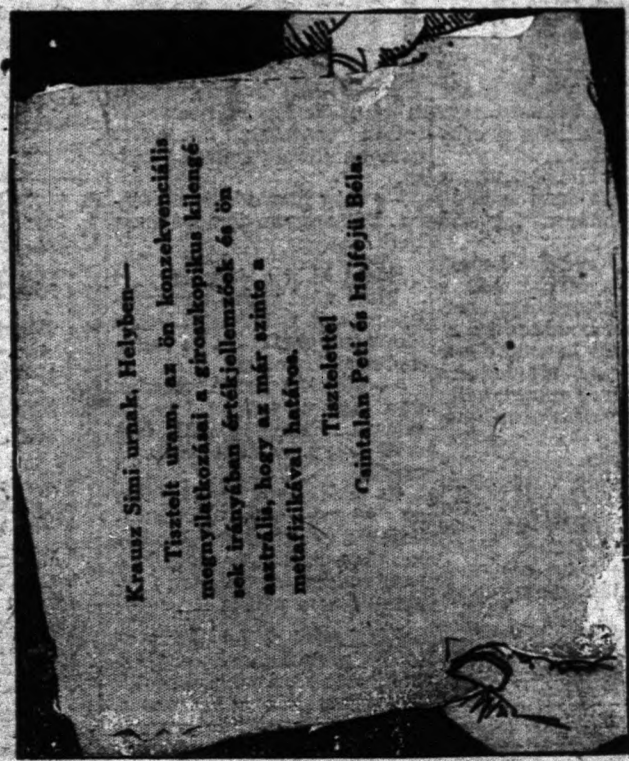
Nem tudok elég sértőt kitalálni. Jut neked valami az eszedbe?

Ez furcsa, nekem sem. Vegyük elő a szótárt, az tele van sértő szókkal.

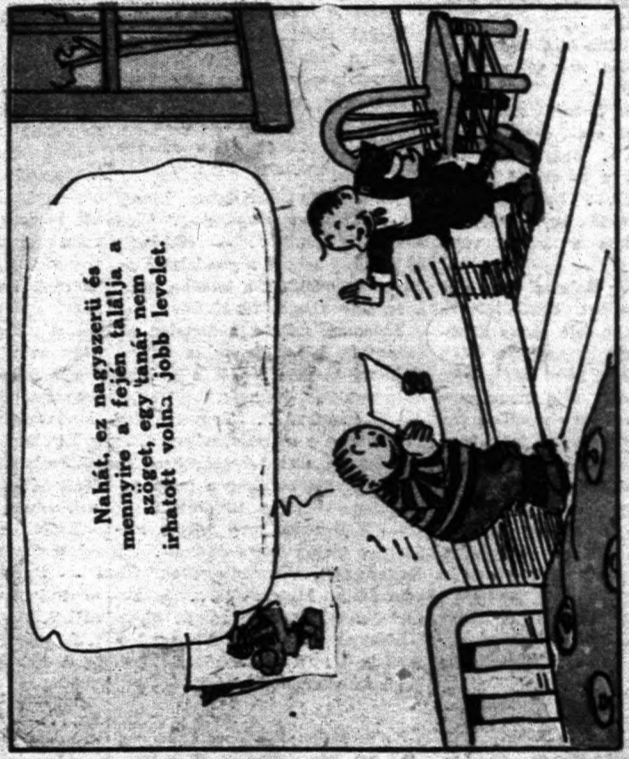

Huj, huj, ez nagyszerű, várj csak, amíg ezt el olvassam, olyanokat fog ugrani, hogy a feje a plafont éri mérgezőber.

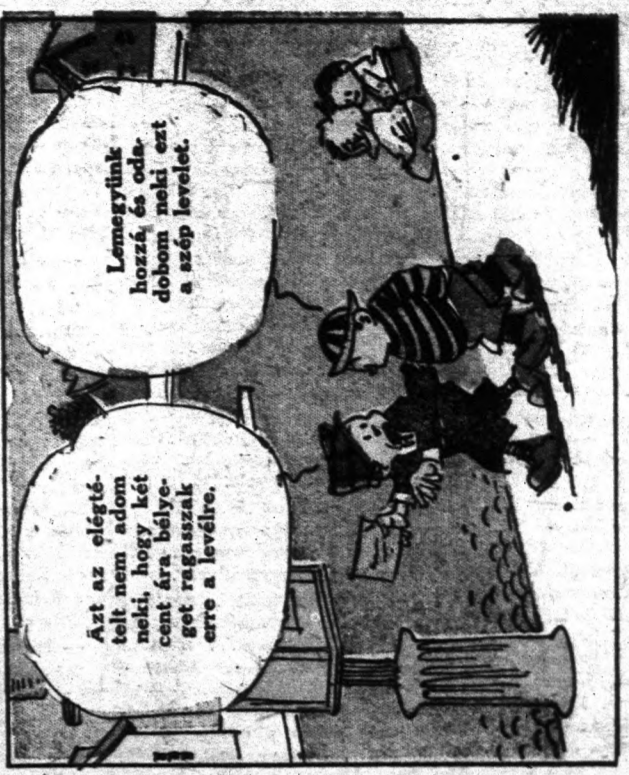
Hidd olvassam én is, engeded?

Krausz Simi urnak, Helyben—
Tisztelet uram, az ön konzekvenciális megnyilatkozásai a gironkopikus kilengé sek irányában értékjellemzők és ön asztális, hogy az már szinte a metafizikával határos.
Tisztelettel
Csalatlan Peti és hajfőjü Béla.

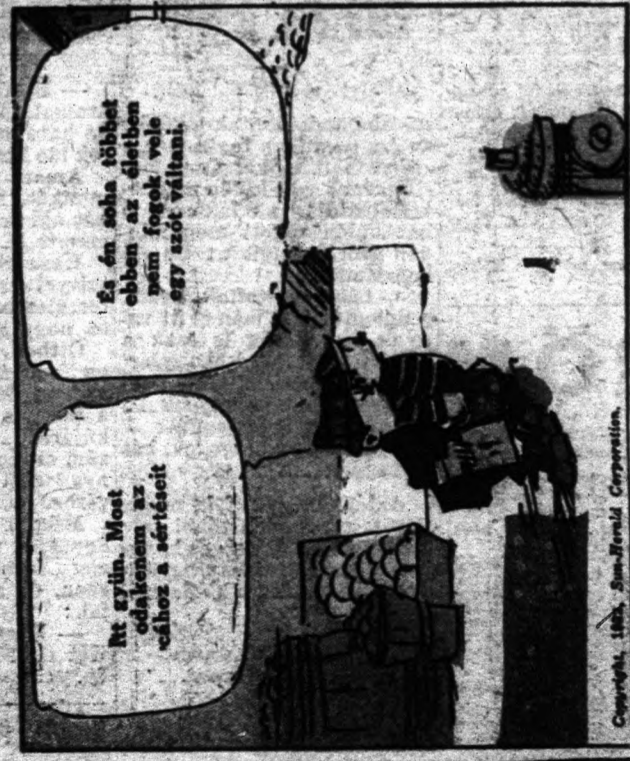

Nahát, ez nagyszerű és mennyire a fején találja a szöveget, egy tanár nem írhatott volna jobb levelet.

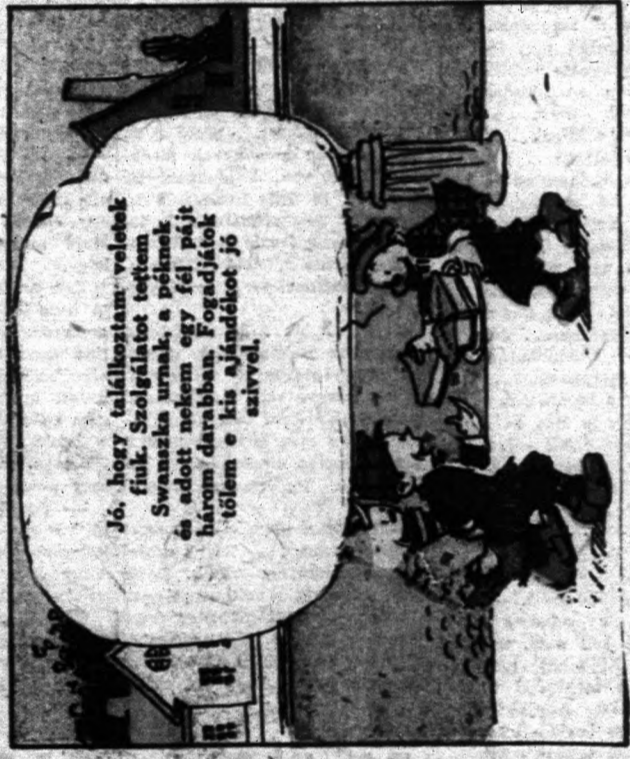
Azt az elégtő telt nem adom neki, hogy két cent ára bélyeget ragaszszak erre a levélre.

Lemegyünk hozzá, és odabombom neki ezt a szép levelet.

Nt gyin. Most odakérem az cához a sértéseit

Es én soha többet ebben az életben nem fogok vele egy szót váltani.

Jó, hogy találkoztam veletek fiuk. Szolgálatot tettem Swanzka urnak, a péknak és adott nekem egy fél pájt három darabban. Fogadjátok tőlem e kis ajándékot jó szívvél.

Te vagy a legjobb 'u a világon Simi, jobbszivű gyerekek nincs nálad.

Igazan van neki Simi, te aranyos drága léle!

Rohonci apó

Írta Zsirkay János

AZ ÖREG ROHONCI olyan félelemmel és olyan szorongással tessékelt be a szegénykező fiatalokhoz, mintha csak valami főbenjáró bűnt követett volna el. Már a konyhajóhárról kénykedni kezdett, vajjon otthon van-e hű életpárja, az öreg Krisztina mama, akinek barátságos arcára csak akkor gyalt valami megmagyarázhatatlan komorság, ha a Rohonci apó apró, kurta, tipegő lépéseivel idegen lépek zaja is társult. És ugyan mikor nem társult? Vajjon volt-e nap, akár délelőtt lett legyen, avagy este, amikor Rohonci apó nem hozott volna vendéget magával. Vendéget, akit nem ismert se ő, sem az asszony, akivel sá-tája közben akadt össze az öreg s akitől megtudva, hogy megszállott vidékről való, kiutasított, vagy menekült, aki tehát egyedül és megértetlenül bolyong a sziveten Budapesten, — ha ezt megtudta, Rohonci apó nem tudott ellenállni a belső kényszernek s a karjába kapaszkodva a hontalan magyaroknak, pattogó, kemény szavakkal kommandírozta a Kacsai utcai kis lakás felé.

— Sebaj, barátom. Lesz még jobb világ is a magyarra. Ez mind csak tisztulás, ami kell a fejlődéshez. Szünetelés nélkül nincsen boldogulás, be haladás. A győztes államok sorsa a hanyatlás. A jövő a miénk... Csak bátran, ki kell tartani... Vannak még magyarok Budapesten is, barátokam... ha kevesen is!... Egy-kettő... Egy pohárkára... Kerül hozzá valami hamisítvány is, ha nem is úgy, mint Csikországon... mert csak székely vagyok, kedves... Az anyukom meg sepelezhették... Jó magyar asszony — kimondataimul fog örülni a szerencsének...

Perze, hogy a barátokozás gyorsan ment s per-tu lett az öreg, mielőtt a borhoz értek volna. Az öreg Krisztina maga odakint morfondált a konyhában. — Csak nem javul meg... csak nem jön meg az esse... Azt hiszi, mostoha odahaza van, Erdélyben... Rohonci apó egy kíná restelte a fedést a vendég előtt. — Tudod, ócsém, az asszony mind ilyen. Pöfögni kell neki, mint a kásának... Különben megkemésedik. Majd megtudod te is, ha megházassz. Anyjuk! Egy kis kolbászt nem kerül-e ennek a szegény, bűzös atyáknak... Természetes, hogy a Rohonci apó portáját megmérték a menekültek, de főként az erdélyiek. Különösen azok keresték föl, a kik hirtelenül kerültek föl a nagy kő Babilonba s nem tudtak hamar jában fedél alá jutni. Rohonci apó mindig juttatott egy-egy meleg kuckót a székely testvéreknek. Pedig Krisztina mama türelme már veszedelmesen közelgett a fagy-pont felé.

— Ide nekem ne hozz többet

ÖRÖM

ha az óhazaiak hírt hallanak amerikai rokonaitól, de

KÉTSZERES ÖRÖM

ha az amerikai rokonok pénzsegítést is küldenek.

AZ AMERICAN UNION BANK LEGÖLCSŐBBAN IS LEGGYORSÁBBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.

KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése.

HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron.

FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök.

Füzet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában.
Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street, NEW YORK.

senkit... mert vele együtt tessékelt ki az utcára — fenyegetőzött az öreg asszony.

— De Krisztina!... De lelkeskedni... Mit szólna az apád, a jó öreg Perbeley tisztelő, ha hallana?... Azt mondaná, káromkodol... Hát nem kötelességünk megosztani azt a keveset, aminek van, azokkal, akiknek magyarságuk miatt mindent el kellett veszíteniük?... He, öreg?... Ugy-e, te úgy gondoltad? Csak jobban csak ha egy kicsit köteledünk... hehehe...

Tréfálni akart az öreg, várva, hogy Krisztina mama arcára is kiül a mosoly. De csalódott. Krisztina mama olyan érélyos hangon felelt, amelyet tőle csak egyszer hallott, még pedig jó harminc évvel ezelőtt, amikor a Pistike... a postáskisasszony... Csinos helyreleány volt... s ő is még fiatal és... No, de semmi sem történt. Elejét vette mindennek a Krisztina mama... azaz, hogy akkor még a Kriszti ke érélye. Eppen úgy, mint most, amikor Krisztina mama kinyitotta a kamara ajtaját.

— Üres. Erted? Itt a zsiros bődön... Tegnap kapartam ki az utolót... Ez meg a kenyérliszt szájja. Pünktum.

Bizony, szomorú látvány volt az üres bődön, mely a konyha cementjén nagyot kongott, mintha bizonyosságot akarna tenni róla, hogy az öreg asszonynak mennyire igaz van. Fájdalmas látvány volt az üres liszteszák is, mely mint egy szálnalmas és értéktelen rongydarab esett Rohonci apó lábához, ekként tanúsítva a Rohonci-porta szegénységét mellett.

— Jó... jó... Jó az Isten... mondotta Rohonci apó, nagyokat szívtogtatva a tájéklapból, az Istenre való hivatkozással akarván Iharítani magáról a felelősséget s meg akarván puhítani a Krisztina mama szíve keménységét. De ezuttal rosszul számított.

— Szappan sincs — pattogott az öreg asszony. — Ez az utolsó darab. Mosatni se tudok. Pedig tele vagyunk szállóvendéggel, mintha csak vendéglő vagy fogadó volna a ház. Ennek vége!... Különben én hagyom itt a házat. Már oda jutok, hogy az ezüst-

jeinket kell német szóra adni. Ezt nem akarom megérni. A három vendégnek pedig felmondod a szállást... Még ma, megértettük?...
— Ej, ej, asszony... asszony, te is olyan kegyetlen vagy, mint az antant.

A Krisztina mama arca csak nem derült. Az apó más fegyverhez nyúlt. Esz-okokkal akarta meggyőzni a makacs-eldabordát.

— Nézd, Krisztinkém... mind a három vendégünk megérdemli a jószágunkat. De belátom, hogy valamiképp meg kell oldani a dolgot, mert a nincs nagy ur s mi is szegény emberek vagyunk, hiszen a készből élünk. Jól van. Gondoltam valamit. Ezt a három hajléktalant egyszerre ki nem dohatom az utcára. Nézd-e, ez a szegény Kelemen. Tanár ember pedig és milyen tehetséges fiú!... És két hete, hogy egy kuffertel alszik itt a konyhában. Hát ezt csak nem vonhatjuk meg az istenattól, igaz-e?... Más képp gondoltam. Kelemen ma el fogom helyezni az ócsánál. Nekik van egy üres ágyuk, jó lesz, míg valami jobb nem kerül. Aztán a másik kettőnek oldom meg a dolgot.

Krisztina mama szigora is megemhült, mintha szűgyelte volna a keménységét.

— Hissen én is sajnálom őket... De egy ember csak egy ember... — Jó, jó... öregem... Tudom én, hogy a te szíved is tele van részvétellel... De hát igaz: egy ember, csak egy ember... Majd megoldom a dolgot valahogy.

Este az öreg Rohonci már várta haza Kelemen. Későn jött a tanár ur. Kilenc felé járt s Krisztina mama már be szerette volna zárni az ajtókat, mert addig nem tudott nyugodni, míg maga meg nem győződött, hogy rendben van a lakás. Fűtőrézszeve jött haza Kelemen ur, valami mélabus székely nótát fűtőrézszeve.

— Szegény ördög, ha tudná, mi vár rá — mormogta magában Rohonci apó. És még fűtőrézszeve! Vagy ches, vagy potyavaccsorán volt valahol.

Kisét ingett-mozgott az öreg, mikor a tanár szerettel, jó meleg székely hálával szorongatta meg a kezét.

— Mi az, barátokám. A konyhája csupa víz... Talán esik? — kérdezte.

— Bizony nekieredt, bátyám, mintha csak a székely bánat szakadna le az égből, hogy elmossa ezt a csudar érzéketlen világot.

— No, no... fiatalember... csak nem kell elveszíteni a reményiséget. Jó az Isten! Nem hagyja el a magyar embert.

— De annál jobban veri a székelyt. Mindig kitagadott gyerekre volt... A sors... az emberiség kitagadottja... mostohája... hamupipőkéje... "Nagyon el van szontyolódva a gyerek, ez olyan éhes, mint a nagypétek. Valamit adni kellene neki."

Körülnézett az öreg. De bizony a konyhában nem volt semmi. A szekrényen üres szalvéták lógt az üres kenyereskosár.

— Még egy falat kenyeret se adhatok a szerencsétlennek. És még hozzá kidobom... most... éjjel... az utcára... Ebben a csanakos ószi éjszakába... Hogy annak a Krisztinának is kővé lett a szíve ebben a kővárosban... Milyen más asszony volt ez Csikóban... Ennek a városnak romlott meg a levegője is!...

Szólni akart, de nem jött ki torkán a szó. Föltűnt neki, hogy Kelemen nem veti le a felöltőjét, hanem úgy járkal a konyhában, mintha még elmenni készülné valahová. Az öregnek a szívébe nyílt a fájdalom.

"Eszevetté Krisztina haragját... Elmegy magától... Nem akar tolatkodni"... — cikkázott át az öreg agyán a gondolat s az önvád úgy hullott a lelkébe, mint a zuhany víze a fürdőszőre.

Kelemen, mintha a hirtelen elhatározás készítette volna tette, Rohonci apóhoz lépett s a keze után nyúlt az öregnek.

— Bátyám!... Tegyen meg nekem egy nagy szívességet... — Amit csak tehetek, ócsikém — szorongta az öreg a maga tehetetlenségének a tudatában.

— Hallgasson meg milyen retentenes dolog történt ma... itt Budapesten... a "magyarok" fővárosában. Magyarok!... és ke-servesen elkacagta magát olyan fájdalmas kacajjal, amellyel a férfi a kitoró és feltaláló szókogását akarja elnyomni.

Kétszáz menekült diák lakott itt egyik kaszárnyában, nyomorúságban, de mégis fedél alatt. És nem hirtelenül, mint ahogy kánya szokott lecsapni a baromfi udvarra s a rossz a székely emberre... úgy, éppen úgy tették ki a diákokat az utcára.

— Az utcára? — borzongott Rohonci apó.

Oda... az utcára... a tél küszöbén... Ott dideregnek most is a nyomorultak, mint az elátkozottak. Hát mit szól ehhez, Rohonci apó?... Ugy-e nem tudsz szólni semmit, mint ahogy nem tudtam én se, de azt gondoltam, hogy van egy kuffertem, az önk jóságából, kedves bátyám. Hát ezt a kuffert megosztom egyedül. Nehéz lesz, de ugy-e, ezt a kecsület kívánja, kedves bátyám?... — Hol van? — kérdezte hal-kan Rohonci apó.

Kelemen kifelé intett.

— Itt vár az istenadta!...

Rohonci apó hol Kelemenre, hol a szobája ajtajára pislantott. "Vaj, csak Krisztina aludna már." És inkább intve, mint mondva jelezte, hogy be kell hívni az új vendéget, aki Kelemen egy intésére már bent is volt a konyhában.

Isten hozta nálunk, fiatal barátom... suttogta Rohonci apó. — Csak csendesen, hogy az any-juk alám meg ne zavarjuk.

Es a három férfi loppal, lübbi-hegyen járva, kezdett hozzá a nehézmunkához, hogy egy kuffertől hogyan lehet két ember számára ágyat vetni. Szótalanul szorgoskodott valamennyi, mintha csak érezték volna, hogy Rohonci apó szívében milyen remegéssel sóvárogja a pillanatot, hogy az új vendégre ráterítse a pár pókrócot. Akkor már csak nem lesz öt szíve kidobni Krisztina mamának.

Mielőtt elkészülhettek volna, föltűrt a szoba ajtaja. A három férfi néma mozdulatlanúságra mered, vihart érezve a levegőben.

Krisztina mama szigora arca szinte félelemmel tölti el őket.

— Ugyetlenek!...! Még ágyat se tudnak megvetni az asszony nélkül.

Es már nyújtja kifelé a párnát és a nagykendőjét.

— Hát te nem alszol, Krisztinke... — ejti ki a szót boldogan Rohonci apó — átérezve mind-azt a nagy győnyörűséget, melyet a papucshős érez, akit vendégek előtt nem szabad ráncba az asszony.

Krisztina mama int az urának.

— Egy darab sült van még a sütőben... add oda a boldogulannak...

MARI NÉNI IMÁJA

(Folyt. a 4-ik oldalról.)

szívek gondolkoztak inkább: az ész nem igen fogta már a megszokott imákat. Csak Mari nénié volt külön megbeszélőnivalója az Istennek, ő hát külön rágott meg minden szót, mielőtt az Úr elé bocsátotta.

— Lásd, eltöltöttak, Uram, a dologtól, hát mán is itt vagyok... Eddig is csak a munka vót, hidd el, azér' nem gyöttem... Mán nem dolgozok, hát itt vagyok... — És tiszter is elmondta: — Mán nem dolgozok, hát itt vagyok...

Aztán, hogy a füle mégis együtt rezonált a többi szív kótájával, halk, rezgős hangján ő is elvegyült az együtt-áldozásban... De külön szó-veggel:

— Magyára vatom két kezem, Ha elhagyja szolgálódat..."

Honnan került ez a két sor? Valami régi szentbeszéd vagy elfelejtett szóltár töredéke? Vagy csak kint baramboló, a templomba még be nem vetődött istenes ének első szárnyesapása-e? — Isten tudja. Mari nénié most nagyon a szíve szerint esett evvel a külön szóval fordulni a Teremtő felé:

— Munkával vótam eddig szolgálódat, de most már ne haraggy... En is eljárom ide hozzád...

Amazt az imádságot, a munkát, a fia nem engedi, hát akkor ő már rá fog érní emerre is...

Hazafelé, mégis keserű szívvél ment. Hiába volt a templomban, mégis úgy érezte, hogy nem imádkozott... Otthon, amíg bement a maga szobájába, mindenkere kedves derével mosolygott; a fiára, a menyére, az unokájára... Mintha ő már igazán, csakugyan, végleg be-nyugodott volna a semmittevésebe.

Mikor levetkezett, az ágyát is megvetette. Künn egy kicsit elcsodálkoztak ezen, de aztán megnyugodtak:

— Hosszu ut, bizony... Hát eltörődött... Nem esoda.

PATENTOK

JUTANYOS létszámúban forduljon hozzánk bizalommal. Szabadalmi ügyvédek és mérnökök. DETALANUL adnak magyar lényegű és társadalmi hasznosító és azok értékesítéséről.

Irjon, ha dolgozik találmányokon vagy érdeklődik szabadalmak iránt. Küldje egyszerű rajzát vagy kis mintáját ezen címre:

MANUFACTURERS PATENT CO.
820 Fifth Ave., New York, N. Y.
Polachek Zoltán főmérnök.

Később Mari néni gyertyát is gyújtott. Ezt már nem értették pontosan, de azért nem gondoltak semmi rosszra.

— Rég nem vót templomba, hát nagyon imádságra ijedt.

Ment ki-k a dolgára. Mari néni pedig bent zsolozmázott csendesen. Egész életét méregette... És leszámolta az Úr előtt.

— Ki van, uram, minden nap. Egy se mulott haszon-talan... Egy se... Hát most már nem neheztelhetez ezért.

Es erőlködve nyújtogatta az égő gyertyát a danna lábafelőli csücskéhez. Kis kék láng után nagy sárga lobbanással kapott tüze az ágy-nemü finom pelyhe...

Mari néni aztán hanyatt terült, munkától elözvegyült két kezét keresztbetette kiszáradt mellén és szigoruan összevont szemöldökkel meredt a magasságok felé. Keményen, dacosan nézett szembe az Úrral, hogy ezt az áldozatot igenis tudomásul kell venni. Es nem szabad érte haragudni.

Mire a házbeliek a tűz szá-gára beszaladtak, a lángok már kikézdtek Mari néni két keze keresztjét.

AR h...
gob...
kong...
szav...
lödte

sebb amerika...
feleletül ka...
átvizsgálása...
tudomány...

A tisztelet...

árnyvét inka...
propaganda...
szönheti. —
testnevelés...
férfi testnev...
legtöbb eset...
sék kedvére...
inkább csak...
gyarazza me...
nök a tulaj...
futás, ugrás...
gyelmen kiv...
csak az u...
kal foglalko...

Ha egy...

lege boy, kit...
beteszik a c...
ru training...
vigyáznak a...
zék, vagy h...
vagyis távol...
ágyaktól, am...
befolyásolná...
Ez a módszer...
hozza az eg...
hetség meg...
azonban ne...
az általános...
rovására m...
alább a jele...
lést, egy má...
A nőnél...
az a törekvé...
lehesse kül...
egyenletes...
szem előtt k...

S. DE VITA. BANKÁR

2105 First Ave. New York

Péggküldeményeire

a következő

Átutalási költséget

számitjuk fel pótszalással:

\$ 5.00	\$ 7.50	\$ 100.00	\$ 3.35
\$ 20.00	\$ 1.70	\$ 250.00	\$ 7.35
\$ 50.00	\$ 2.45	\$ 500.00	\$ 10.00

Dollár átutalásokért

2%-ot számitunk, de leg-alább 1 dollárt tételként

Ugyanezen költségek van-nak érvényben Cseho-Slo-vákia, Románia, Ausztria és Jugoszlávia részére is.

A magyar napilapokban minden nap hirdetjük leg-olcsóbb árúinkat és így mindenki pontosan kiszámí-thatja magának, vajjon a hozzánk küldött dollárokért — a költség levonása után — helyes összegű koroná-kat kaptak-e hozzátartozó-l.

Irjon hozzánk 500. sz. hír-leveletünkért, mielőtt pénzt küld haza.

Zsirkay János

Kétzár menekült diák la-
tott itt egyik kaszárnyában, nyo-
roságban, de mégis fedél alatt
s nem hirtelenül, mint ahogy
anyja szokott lecsapni a baromfi
dvarra s a rossz a székely em-
erre... úgy, éppen úgy tettek
a diákokat az utcára.

— Az utcára? — borzongott
Rohonci apó.

Oda... az utcára... a tél kü-
zében... Ott dideregnek most is
nyomorultak, mint az elátko-
zottak. Hát mit szól ehhez, Ro-
hóni apó?... Ugy-e nem tud
menni semmit, mint ahogy nem
tudtam én se, de azt gondoltam,
hogy van egy kuffereim, az önök
létségéből, kedves bátyám. Hát
mert a kuffert megosztom egygel...
Nehéz lesz, de ugy-e, ezt a be-
sület kívánja, kedves bátyám?..

— Hol van? — kérdezte hal-
tan Rohonci apó.

Kelemen kifelé intett.

— Itt vár az istenadta!...

Rohonci apó hol Kelemenre
hol a szobája ajtajára pisantott.
"Jaj, csak Krisztina aludna már."
És inkább intve, mint mondva je-
lezte, hogy be kell hívni az új
vendéget, aki Kelemen egy inté-
sére már bent is volt a konyhá-
ban.

— Isten hozta náunk, fiatal
barátom... suttogta Rohonci apó.
— Csak csendesen, hogy az any-
juk álmat meg ne zavarjuk.

— És a három férfi loppal, lábuj-
hegyen járva, kezdett hozzá a ne-
héz munkához, hogy egy kuffere-
ből hogyan lehet két ember szá-
mára ágyat vetni. Szótalanul
szorgoskodott valamennyi, mint-
ha csak érezték volna, hogy Ro-
hóni apó szívében milyen reme-
gessel sűrűsödik a pillanatot,
hogy az új vendégre ráterithesse
a pár pokrócot. Akkor már csak
nem lesz öt szive kidobni Krisz-
tina mamának.

Mielőtt elkészülhettek volna,
föltárult a szoba ajtaja. A három
férfi néma mozdulatlanúságra me-
red, vihart érezve a levegőben.

Krisztina mama szigorú arca
szinte félelemmel tölti el őket.

— Ügyetlenek!... Még ágyat
se tudnak megvetni az asszony
nélkül.

— És már nyújtja kifelé a párnát
és a nagykendőjét.

— Hát te nem alszol, Krisztin-
ke... — ejti ki a szót boldogan
Rohonci apó — átérzve min-
dazt a nagy gyönyörűséget, melyet
a papucshöz érez, akit vendégek
előtt nem szed ráncba az ass-
zony.

Krisztina mama int az urának.

— Egy darab sült van még a
sütőben... add oda a boldogta-
lannak...

S. DE VITA, BANKÁR
2105 First Ave. New York
Péggküldeményeiért

a következők

Átutalási költséget
mámítjuk fel postai átuta-
lásnál:

\$ 5.00	\$ 75	\$ 100.00	\$ 3.35
\$ 250.00	\$ 1.70	\$ 250.00	\$ 7.35
\$ 500.00	\$ 2.45	\$ 500.00	\$ 10.00

Dollár átutalásokért
2%-ot számítunk, de leg-
alább 1 dollárt tételenként

Ugyanezen költségek van-
nak érvényben Cseho-Szlo-
vákiá, Románia, Ausztria és
Jugoszlávia részére is.

A magyar napilapokban
minden nap hirdetjük leg-
alacsonyabb árainkat és így
mindenki pontosan kiszámít-
hatja magának, vajjon a
hozzánk küldött dollárokért
— a költség levonása után
— helyes összegű koroná-
kat kaptak-e hozzátartozói.

Írjon hozzánk 500. az. kör-
levelünkért, mielőtt pénzt
küld haza.

A TESTGYAKORLÁS ÉS A NŐ

AR héttel ezelőtt, Chica-
goban egy nőgyeleti
kongresszuson próba-
szavazás útján érde-
klődtek a legnevezete-
sebb amerikai hölgyek iránt s a
feleletül kapott hosszú névsor
átvizsgálása után, mely névsorban igazán mindenki szerepelt, ki akár
tudomány, szépség, művészet vagy egyéb oknál fogva tett hírnévre
szert, kitünt, hogy maga a női
testgyakorlás csak egyetlen
névvel van képviselve.

**A nők "all round" kiképzése. — Tennis, hockey, golf
és football mint a legkedveltebb női sportágak. — A
nők mint futók. — A német hölgytornászok.**

dolhat a szezon, illetve évszakok
szerint váltakozó különböző
sportágaknak.

Télen tehát nyugodtan tor-
nászhat, tavasszal atletikai s a
szabadtéri sportjátékok, majd
golf, tennis és uszás s az ilyen
tevékenység az egészséget, ha-
dudomány, szépség, művészet vagy egyéb oknál fogva tett hírnévre
szert, kitünt, hogy maga a női
testgyakorlás csak egyetlen
névvel van képviselve.

A teniszjátékmal kitűnően érvenyesen
szép női alak

Már magában véve ez a
tény kellőképpen illusztrálja a
helyzetet s teljesen igazolja
azokat, kik azt állítják, hogy a
női testgyakorlás teljesen el
van hanyagolva, mert különben
másképpen nem volna lehetsé-
ges, hogy egy körülbelül 2000
főből álló női kongresszuson
csak egyetlen szavazat tartsa
méltónak, hogy egy női sport-
nagysággal, mint a nemzet
egyik kiválóságával foglalkoz-
zék.

Egészen bizonyos, hogy a je-
lenlevők között nagyon sokan,
illetve a nagy többség bizonyá-
ra ismerte Amerika híres hölgy
versenyzőit; de nem szavaztak
rájuk azon egyszerű oknál fog-
va, mert a női sportot nem ér-
tékelik kellőképpen s ha netalán
szóba kerül, úgy beszélnek
róla mint egy divatos szokásról
s valószínű, hogy hosszú évek
fognak elmúlni, míg be fogják
látni, hogy a női testnevelés
éppen olyan fontos nemzeti té-
nyező mint a férfiaké.

Ennek az "egy szavazat"
történetének az érdekességét
még csak fokozza az, hogy ez
a szavazat Ida Schnallra esett,
aki bár kitűnő "all round" ath-
léta, mint egyéni versenyző
nem ért el komolyabb sikert s

hírnevét inkább csak a Physical Culture s más hasonló lapok nagyhangu
propaganda cikkjeinek s a cikkek keretében közölt illusztrációknak kö-
szönheti. — Tény az, hogy a női
testnevelés nagyban különbözik a
férfi testneveléstől. Míg a férfi a
legtöbb esetben a verseny, a dicső-
ség kedvéért sportol, addig a nő
inkább csak szórakozik s ez ma-
gyarázza meg azt, hogy ezideig
a nők a tulajdonképeni atletikát:
futás, ugrás, sulydobás, stb. fi-
gyelmen kívül hagyták s inkább
csak az u. n. szabadtéri játékok-
kal foglalkoztak.

Ha egy fiu, mondjuk egy col-
lege boy, kitűnő futó, úgy mindjárt
beteszik a college csapatba, szigo-
ru training alá fogják s ugyancsak
vigyáznak arra, hogy ne birkóz-
zék, vagy hogy ne footballozzon,
vagyis távol tartják mindazon sport
ágaktól, amelyek esetleg károsan
befolyásolnák futási képességét.
Ez a módszer egyrészt jó, mert ki-
hozza az egyénből a speciális te-
hetség maximumát, másrészt
azonban nem helyes, mert némileg
az általános, az all round kiképzés
rovására megy. A lányoknál leg-
alább a jelenben ez másképpen van s ha helyesen vezetik a női testne-
velést, úgy másképpen is marad.

A nőnél nem az a fontos, hogy versenyt nyerjen s a nőnek nem lehet
az a törekvése, hogy az izomzatának minden apró szálát láthatólag meg
lehesen különböztetni. Ennek következtében tehát a női testnevelés az
egyenletes általános kiképzésre van alapítva s míg a férfinek állandóan
szem előtt kell tartani az ő speciális sportját, addig a nő szabadon hó-

változatos mérsékelt sportélet nemcsak hogy megedzi az egészséget, ha-
nem a szó szoros értelmében a test idomait megszeépíti.

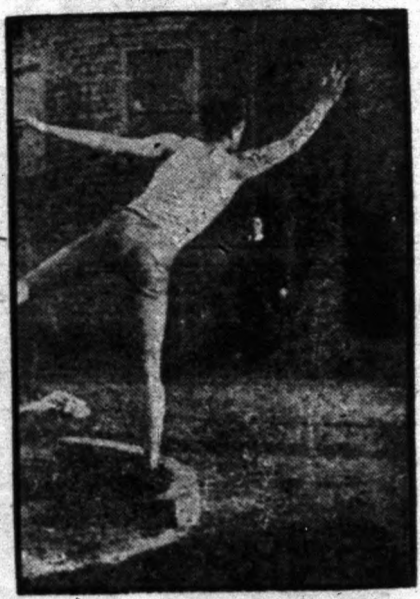
A női testzsépség versenye-
ket ugyszólván kizárólag olyan
nők nyerik, a kiknek sportsze-
rű nevelésben volt részük, a mi
különbben hasonlóképpen van a
férfiaknál is.

Mindamellett, hogy a nők
sportolása az átlagra van ala-
pítva az elért egyéni eredmé-
nyek igen figyelemre méltók.
Az ötven yardos síkfutás női
rekordja 6 mp. míg a férfi re-
cord 60 yardra 6 és kétötöd mp.
vagyis a különbség nagyon cse-
kély. 100 yardos női record 12
mp. férfi record 9 és egyötöd.
Magasugrás női record 4 láb 9
inch, férfi record 16 láb 9 és fél
inch; távolugrás, női record 16
láb 9 inch, férfi record 25 láb
3 inch; gerelyvetés: női record
98 láb 8 inch, férfi record 197
láb 5 inch.

Az atlétika többi ágában,
mint p. o. sulydobás, közép és
hosszútávú futás az eredmé-
nyek között még sokkal na-
gyobbak a különbségek; de
tény az is, hogy a női testne-
velés csak alapjában véve most
kezdődik, míg a férfiaké talán
már a tetőponton van s míg a férfi recordok már csak nagyon lassan
javulnak, addig a női recordok szinte napról-napra jobbák és jobbák
lesznek.

Természetes, hogy a sportjátékok vonzák legjobban a nőket. Míg
Amerikában az iskolás leányok a legutóbbi időkben a baseballnak kez-
denek hódolni s rendez baseball-csapatokat alakítanak, addig Anglia
leányai a footballt kultiválják s nyilvános mérkőzéseket játszanak.

A szabályok, a pálya méretei teljesen ugyanazok, mint a férfiaknál
s az angol közönség érdeklődését legjobban illusztrálja azon körül-
mény, hogy a London-Manchester női football-csapatok mérkőzését
több mint 10,000 főnyi közönség nézte végig.

Sulydobás. Kitűnő testtartás

Nők sprint versenye

legnagyobb könnyedséggel "vágják ki" a legnehezebb billenéseket,
pedrekeket és csusztatásokat. Egy nürnbergi hölgy lovón épen olyan
precizitással dolgozott, épen olyan szépen végezte a körvéseket, mint
egy férfi bajnok s csupán csak az erőgyakorlatok terén nem bírták
követni a férfiakat.

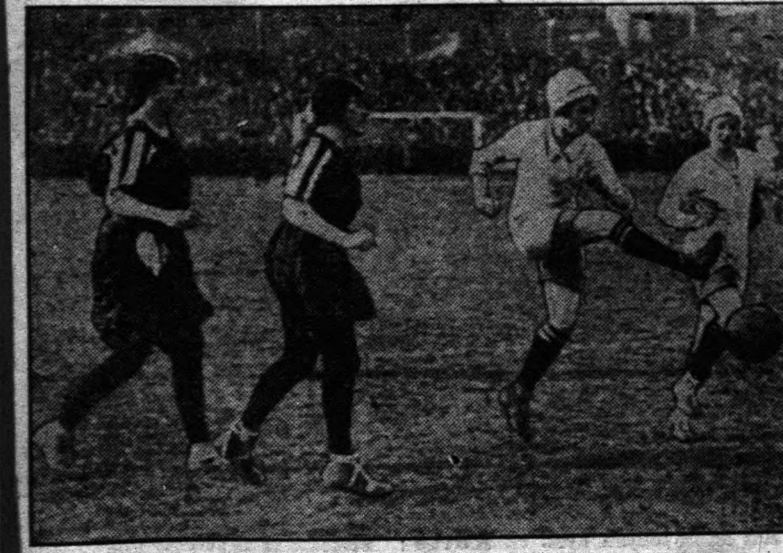
A női atlétika kifejlődését a nagy világháború óriási módon elő-
segítette. A nők a háború folyama alatt helyettesítették a férfiakat
ugyszólván minden téren s nyugodtan állíthatjuk, hogy ez a helyet-
tesítés sikeres volt. A nőmozgalmak vezetői, látva azt, hogy a nők
a nehéz testi munkát igénylő ipari ágakban is tudják pótolni a fér-
fiakat, lassankint rájöttek arra a gondolatra, hogy a nők a sport
terén is képesek lesznek bármely ág kultiválására s élénk akcióit
kezdve meghonosították a nők között az u. n. nehéz atletikai szá-
mokat is, úgymint: sulydobás, gerelyvetés, diszkos s a mely sport-
ágak máris rohamosan terjednek a női körökben.

Sportszakértők egybehangzó vé-
leménye szerint, a mérkőzés elejé-
től a végéig állandóan szép és ni-
vós volt; goal alig akadt s a mi a
legfontosabb, a játékosok a lehető
legnagyobb csendben játszottak, a
mi a nagy csapatfegyelmnek a bi-
zonyítéka.

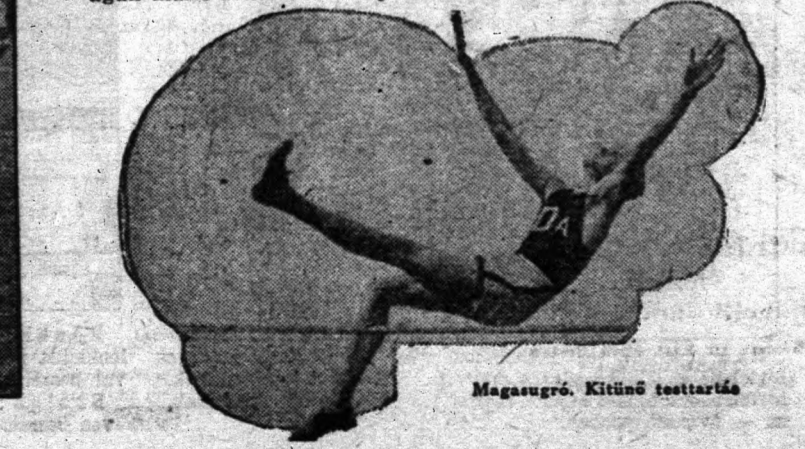
A német nők inkább a tornának
hódolnak. Alig pár hónapja a ber-
lini stadionban rendezett sport-
ünnepélyek alkalmával a legna-
gyobb tetszést, a legnagyobb si-
kert a női tornász-csapatok arat-
ták.

Mintegy 5000 főnyi hölgytor-
nász vett részt az ünnepélyen,
mely igazán a lehető legnagyobb
"német rend és pontosság" szerint
lett rendezve s a nők teljesen
ugyanazon szabad gyakorlatokat
végeztek, mint a férfiak legalább is
ugyanolyan pontossággal, de min-
denegetre több kellellemel.

Rendkívül feltűnést keltettek a
hamburgi hölgyek, kiknek sztor-
nászó tagjai, korlátlan és nyújtón a

Női footballmérkőzés

Magasugró. Kitűnő testtartás

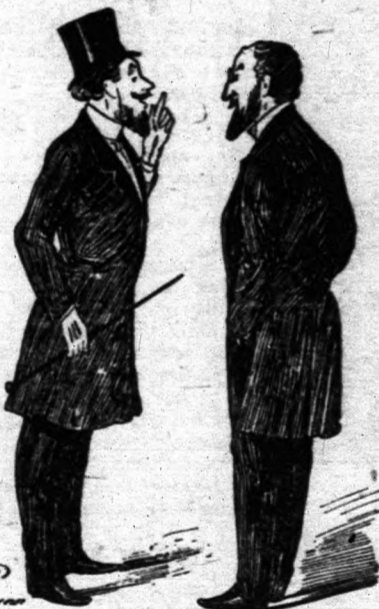
VIDÁM PILLANATOK

KÉTELY.

— Már most igazán nem tudom, a pálinkásbódéba akartam-e menni, vagy már onnan dobtak-e ki!

JAJ.

— Boldog ember! Milyen gyönyörű felesége van — és anyósa sincsen!
— Fiam! férj: ő az én feleségem még az anyóát is helyettesíti!

MALICIA.

Szónok: (a régi kollegához, a kit hunyászkodó modora hirtelenében főnöki állásba segített)... Most pedig távozzunk, hirtelenében főnöki állásba segített)... Most pedig távozzunk, az — avanszírozásban.

ALAPOS OK.

Orvos: Tehát ótvágya egyáltalában nincs?
Beteg: Ellenkezőleg!
Orvos: Hisszen azt mondta az előbb, hogy nem eszik!
Beteg: Azt kérem, mert nincs mit.

MODERN IGERAGOZÁS.

Tanító: Herbach Számi, mondjál meg nekem, milyen mondat ez: Az apa megáldotta a hat gyermekét?
H. Sz.: Cselekvő mondat.
Tanító: Hogy mondanád ezt szenvedő alakban?
H. Sz.: Az apa hat gyermekkel áldatott meg.

MEGFELELT NEKI.

Idegen (a pályaudvaron): Ugyan kérem, mikor indul a vonat Pest felé?
Móni: O hormodik csüngetés után.

SZEMTELENSÉG.

Főnök: Ha még egyszer szemtelenkedik, majd magyarul fogok magával beszélni!
Szolga: Hát aztán milyen nyelven beszélt eddig velem a ténsur?

il

A JÓ PÉLDA.

Főnök: Ha már olyan szamar vagyok, hogy semmit se tudsz az eszedben tartani, legalább tölgyet, mint én és írj fel magadnak mindent!

MEGGONDOLATLAN KÉRDÉS.

Rendőrtiszt: Aztán a saját lábán tartja felem magát?

MEGKULÖNBÖZTETÉS.

Adóhivatalnok: Mi a foglalkozása?
Költő: Versket és drámákat írok!
Adóhivatalnok: És miből él?

Tul az Oper...
Éldégt egy...
Öltözéke bíbor...
Sok vitéz az ol...
Fején aranykor...
Pitvarába' szer...
Patyolat a nyos...
S nincsen gon...

Mégis bus volt...
Bármily jól me...
Nem is izlett, b...
Sem ebéd, sem...
Királyasszony...
Kérlelt őt édes...
De hiába, felesé...
Nem mondá meg...

Végre aztán, na...
Amiért szíve dob...
Főnn, a fényes...
Gölya-néni kop...
Hogy örült az...
Olyan vigan ne...
Kivilágíták a...
S királyfi szül...

az Operenci...
legélt egy ósz...
ruhája nem v...
nala pompát...
nden kincse...
adta a keny...
felesége, kis ku...
akart von'

De a gölya, tu...
Adakozó volt na...
Nem nézte, hogy...
Uri pompa és va...
Cifra torony, k...
Egyre megy az...
S egy pirinkó...
A halászhoz bet...

AG

Egyszer egy s...
szívás gombóc...
nak ebédre. A...
máson feküdték...
nem moccantak.

Az egyik gomb...
nyon megijedt...
hogy az ember a...
a szájában egy p...
szévigja a testvé...

— Nem akarok...
hossra jutni, — g...
bőce, leugrott a...
vult az ajtón. A...
a fia szinte kövé...
falkozástól.

A gombóc ped...
országuton. Por...
sziros testére, re...
mál állt ki a szer...
elé már olyan...
ok szeméttől, h...
neg egy jókora...
mit éjjeli száll...
magának.

Amint a bokor...
egyszerre hang...
rukcskált a ga...
átta, hogy sok...
ll körben egy...
ácskozna.

— Honnét ve...
— szolt siránkoz...
disznó. A gombó...
magában, kiguru...
egyenesen a sün...
— Nini, miés...
disznó! — kiált...
nök. A homály...
pilyan volt a go...

TUL AZ OPERENCIÁKON

Tul az Operenciákon
Eldegtelt egy ősz király.
Öltözte bíbor, hársony,
Sok vitéz az oldalán,
Fején aranykoronája,
Pitvarába' szerezsen;
Patyolat a nyoszolyája,
S nincsen gondja sohasem.

Mégis bus volt, egyre bus volt,
Bármily jól ment a sorsa;
Nem is izlett, bármily jó volt,
Sem ebéd, sem vacsora.
Királyasszony öfölsége
Kérlelé őt édesen;
De hiába, felesége,
Nem mondá meg neki sem.

Vége aztán, nagysokára,
'Amiért szíve dobogott;
Fönn, a fényes palotába'
Golya-néni kopogott...
Hogy örült az ősz király most!
Olyan vigan nevetett!
Kivilágított a várost;
Is királyfi született!

Tul az Operenciákon
Eldegtelt egy ősz halász,
Ruhája nem volt bársony
Nála pompát nem talál.
Minden kincse egy háló volt,
Széjjel adta a kenyeret;
Felesége, kis kunyhója,
Mit akart vón' egyebet?

De a golya, tudj' az Isten,
Adakozó volt nagyon.
Nem nézte, hogy hol van s nincsen
Uri pompa és vagyon?
Cifra torony, kopott kemény,
Egyre megy az nála mind,
S egy pirinkó kisleánnyal
A halászhoz betekint...

Tul az Operenciákon
Egy tündér is éldegtelt.
S hogy a világ furcsát lásson:
Azon törte a fejét.
Jót akart ő, boldogságot;
Rosszat nem tett sohasem.
Hogy csinálta, mit csinált ott
Arról szól e kis mese.

Nőttön-nőtt a kis királyfi;
Már kint vannak a fogak.
Tud gagyogni és kezd járni,
S százezernyi gondot ad.

Minden egyes akaratját
Fürge szolgahad lesi,
S megtépázza szolgahadját,
Mely a kedvét keresi.

Kis kunyhóban, tengerparton
Nő a halász lánya is.
De nem úgy, hogy gondot adjon
Gyerek-szeszély nála nincs.
Sőt alig hogy lába indul,
Sőt alig még, hogy gagyog;
Már segít is. Térül, fordul,
Tudja, hogy mi a dolog.

Szeme két, az arca róssás,
Vig, kacagó ajaka.
Keze, lába kicsi, formás,
Aranyfürtös a haja.
Mégis legszebb szíve néki,
Oly jószágos szép gyerek!
Minden szó csak őt dicséri,
S szeretik az emberek.

Fönn a fényes palotában
Gondban ül az ősz király.
Trónjának utódja van már,
Nem lesz semmi pártviszály;

Mégis az most minden dolga,
Hogy milyen nagy nyereség,
S hogy fiának mily jó volna
Egy derek, jó feleség!

Amint így busul magába,
Jót keres és nem talál;
S érzi, már-már nemsokára
Eljön érte a halál.
Im, hall szállni légi szárnyat,
Tündér jó és ajka szól:
"Teljesítem minden vágyad,
Csak figyelj szavamra jól!"

"Küld fiad, ha hajnal pirkad
Tengerpart fővényire.
Megtalálja, mire virrad,
Kit szeretni fog szíve!"
Ugy is tön az ősz király és
Elküldé fiát legott,
Mondván: légy fiam szeerncsés,
Boldogság vár téged ott!

Mendegelt hát a királyfi
Tengerpart fővényibe';
Nem kellett sokáig járni,
Megtalálta izibe.
Kit talált meg, kit nem, azt már
Jól tudjátok, úgy hiszem.
Hálót font a kis halászlány;
Apja künn volt a vizen.

Aranyfürtös halászlányra
A királyfi ráakadt.
Megerszerette hamarjába,
Nem kellett egy pillanat.
Furesát nézett és nagyot;
Óreg halász hazatérvén,
A királyfit a part szélén
Lányát csókolgatta ott.

És itt vége a mesének,
Nem tartott sokáig az.
Hős s a hősnő összeértek,
Elmondottam, úgy igaz!
Három hétig állt a lagzi,
Csak az baj, hogy sem jóllakni,
Sem nem lehet zsebrerakni,
Mit az ember — álmódott.

gyekre s egy barlang előtt
mely álomba merülve, meg
találta a vasorru bábát. Ug
feküdt, hogy orrát egy köla
rábon pihentette. Bátor An
drás sejtve, hogy orrában van
ereje, fogta a fejszéjét, töbe
levágta a furia vasorrát. A
bába erre elvesztette boszork
ányerejét, Bátor András meg
kötözte s visszakísérte a falu
ba, ahol aztán hamarosan vég
zett vele a nép haragja: tüzet
gyújtottak alája és megégették
a veszedelmes némbert.

Aki másképen tudja a vas
orru baba meséjét, az írja meg
Józi bácsinak s legközelebb
azt közöljük e helyen.

A "Zene" című festmény, amely híressé tette Alfréd Fogel fiatal new yorki festőt. Fogel, akinek arcképét bemutatton kis olvasóimnak, a legnagyobb szegénységben élt eddig. Most megkapta az egyik nagy díjat s Rómába mehet a festőakadémiára.

sötétpiros, bibiresokos orra. A
falú gyerekei sokat csintalan
kodtak vele, csufolták a sze
renéséit, ezért aztán meg
haragudott s elhatározta, hogy
megöli ezental a faluban szü
letendő összes gyermekeket,
hogy ne nőhessen, aki csufolja.
Meg is ölt néhány kisdedit,
de a falú népe megtudta, hogy
ő a gyilkos, máglyára akarta
hát tenni. A baba azonban
szövetkezett a boszorkányok
kal s azok elrepültek vele a
hegyek közé, mielőtt a baba
a nép kezére kerülhetett vol
na. A hegyek közt írtózatoss
hossza vasorra nőtt a bábá
nak, aki most már sóprüre ül
ve, járt be a faluba pusztítani
a kisdedeket.

A falú legényei elhatároz
ták, hogy utána mennek a he
gyek közé és megölik. Bátor
András, a legdaliásabb legény
szamarháton lovagolt fel a he

A GURULÓ GOMBÓC

Egyszer egy szegény asszony
szilvás gombócot főzött a fia
nak ebédre. A gombócok egy
máson feküdtek a tálban és meg
sem moccantak.

Az egyik gombóc azonban nagy
nyagon megjéjt, mikor látta,
hogy az ember a sárga késekkel
a szájában egy pillanat alatt ősz
szavegja a testvéreit.

Nem akarok ilyen szomorú
sorsra jutni, — gondolta a gom
bóc, leugrott a tálról és kiguru
lt az ajtón. Az asszony meg
a fia szinte kővé váltak a cso
dálkozásból.

A gombóc pedig gurult az
országúton. Por, szemét tapadt
zsíros testére, rengeteg szalma
szál állt ki a szemét közül. Este
felé már olyan nagyra nőtt a
sok szeméttől, hogy alig fért
meg egy jókora bokor alatt, a
mit éjjeli szállásul választott
magának.

Amint a bokor alatt feküdt,
egyszerre hangokat hallott. Ki
kukucskált a galyak közül és
látta, hogy sok, sok sündisznó
áll körben egy fa alatt és ta
lálkosznak.

— Leszel a királyunk? — kér
dezték a sündisznók a gombóc
tól.
— Mi lesz a dolgom? — kér
dezte a gombóc.
— Igazságot teszel, és alszol,
eszél, — felelték a sünök.
— Hát akkor leszel a kirá
lyotok, — szólt a gombóc.

Erre a feleletre aztán elszal
adtak a sündisznók, de mind
járt vissza is jöttek és mindenik
hozott magával egy ágat. Aztán
fölmentek egy dombra és a dom
bot szép tisztára lesöpörték.

— Hát mi lesz itt? — kérdez
te a gombóc.
— Nálunk az a szokás, — fe
lelte az öreg sün, — hogy akit
királynak fogadunk, annak ver
senyt kell gurulni a legügyesebb
sünnel. Ott lenn csillag egy pá
táknak a vize. Aki legelőször ér
a patak partjához, az lesz a ki
rály.

A gombóc nagyon megszepp
ent, mert igazán nem tudta,
hogy tud-e jól gurulni.
— Gyere hát, versenyezzünk!
— hívta a legügyesebb sün a
gombócot.

Fölmentek a domb tetejére és
elkezdték lefelé gurulni. Hej!
hogy örvendezett a gombóc! Ugy
gurult, hogy az ügyes sün a
nyomába sem érhetett. A sün
disznót akadályozták kemény
tüskéi a gurulásban, de a szal
maszálak szépen meghajoltak a

gombóc testén. Csak hogy elért
am a gombóc a patakhoz is, itt
pedig nem bírtak belekapaszkod
ni a számaszálak a partra és
belepotyant a vízbe.

Az igazi sün mikor leért a
parthoz, tüskéivel megkapaszkod
ott, kereste a győztest, de nem
lelte sehol.

A gombóc puha teste szétmál
lott, szétfolyt a vízben. A sün
disznók sirva keresték a királyu
kat, de nem találták meg. Em
lékül a helyre egy kis fát ül
tettek. A fa nagyra nőtt és ha
a szél fujta a leveleket, mindig
ezt mondták:

— Senki sorát el nem kerülí,
senki sorát el nem kerülí!

**A VASORRU
BÁBA HALÁLA**
EGYSZER volt hol nem volt,
valahol a magyar felvi
déken volt egy baba. Ir
tózatossan csunyává tette nagy

TOK

A JÓ PÉLDA

már olyan szamar vagy, hogy
szemében tartani, legalább tégy
szíj fel magadnak mindent!

NDOLÁTLAN KÉRDÉS.

Aztán a saját lábán tartja

SKULONBÖZTETÉS.

nek: Mi a foglalkozás?
nek: és drámákat írok!
nek: és miből él?

Gyermekek műcsarnoka

